

VAKOK VILÁGA

HD 1694

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGVEI SZERVEKNEL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLV. évfolyam
1984 * 5 szám

SZEP A FENYKÉP FORTE PAPIRON
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF FORTE PHOTOPAPIER
YOUR PICTURES ARE NICE ON FORTE PHOTOPAPERS

PHOTO FILMS PHOTO AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
FORTE -ANYAGOKAT!

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN FORTE MATERIALIEN!

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
PHOTO-MATERIALS MADE BY FORTE !

FORTE FOTOKÉMIAI IPAR

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

Köszöntjük Konsztantyin Csernyenko elvtársat

Mint ismeretes, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtítkárának, Konsztantyin Csernyenko elvtársat választották meg.

1984. február 13-án a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága rendkívüli ülésén — a Központi Bizottság Politikai Bizottságának megbízásából Konsztantyin Csernyenko, a politikai bizottság tagja, nyitotta meg az ülést. Az ülésen egyperces néma felállással adóztak Jurij Andropov, az SZKP KB főtítkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke emlékének.

A Politikai Bizottság javaslatára az SZKP KB új főtítkárává Konsztantyin Usztyinovics Csernyenket választották meg.

A Központi Bizottság megállapította, hogy Jurij Vlagyimirovics Andropov halálával a Szovjetunió Kommunista Pártját és az egész szovjet népet nagy veszteség érte. Eltávozott az élők sorából a kommunista párt és a szovjet állam kiemelkedő személyisége, a lángelkű hazafi és leninista, a béke, a kommunizmus ügyének fáradhatatlan harcosa.

A Központi Bizottság ülésének résztvevői mély részvétükről biztosították az elhunyt családtagjait és hozzátartozóit.

A Központi Bizottság Konsztantyin Csernyenko személyében egyhangúlag megválasztotta az SZKP KB főtítkárát. Megválasztására a politikai bizottság megbízásából Nyikolaj Tyihonov, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke tett javaslatot.

Ezzel az SZKP KB rendkívüli ülése befejezte munkáját. Az alábbiakban közöljük Konsztantyin Csernyenko rövid életrajzát.

Konsztantyin Usztyinovics Csernyenko 1911. szeptember 24-én született a krasnojarszki határterület

novoszelovszki kerületében, Bolsaja Tyesz faluban. Orosz nemzetiségű. A Szovjetunió Kommunista Pártjának 1931 óta tagja. Az SZKP KB pártfőiskoláját 1945-ben végezte el, majd a kisinyovi pedagógiai főiskolán 1953-ban tanári diplomát szerzett.

Már egész fiatalon munkába állt, kulákoknál dolgozott béresként. Később egész élete szoros kapcsolatban áll a Komszomolban, illetve később a pártban végzett munkával. 1929-ben és 1930-ban Konsztantyin Csernyenko a Lenini Komszomol krasnojarszki határterülete novoszelovszki kerületi bizottsága agitációs és propagandaosztályának vezetője lett. 1930-ban önkéntesként belépett a Vörös Hadseregbe. 1933-ig határőrként szolgált, itt egy határőr alegység pártszervezetének títkára volt.

Katonai szolgálatának befejezése után a krasnojarszki határterületben dolgozott: a novoszelovszki, illetve az ujarszki kerületi pártbizottság agitációs és propagandaosztályának vezetője, a krasnojarszki határterületi pártoktatási központ igazgatója, a krasnojarszki határterületi pártbizottság agitációs és propagandaosztályának helyettes vezetője, később — 1941 és 1943 között — a határterületi pártbizottság títkára.

1943-tól 1945-ig az SZKP KB pártfőiskoláján tanult. Tanulmányainak befejezése után 1945-től a penzai területi pártbizottság títkári tisztét töltötte be. 1948-ban a Moldáviai Szovjet Szocialista Köztársaságba került, és a Moldáviai KP KB agitációs és propagandaosztályának vezetője lett. Ebben a tisztségében dolgozva sok energiával és erőfeszítéssel hozzájárult a köztársaság gazdasági és kulturális fej-

lődéséhez, a munkások kommunista neveléséhez.

1955-ben megválasztották a moldáviai parlament képviselőjévé. 1956-ban pedig beválasztották a Moldáviai Kommunista Párt KB titkárságába: Még ebben az évben Csernyenko bekerült az SZKP KB apparátusába, ahol a propagandaosztály egy részlegét vezette és egyidejűleg az „Agitátor” c. lap szerkesztő bizottságának tagja lett. 1960-tól a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének titkárságát vezette.

1965-ben az SZKP KB általános osztályának vezetője lett — 1966 és 1971 között az SZKP KB póttagja. A Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusán — 1971 márciusában — a központi bizottság tagjává választották, majd 1976-ban a központi bizottság títkára lett. 1977-től a politikai bizottság póttagja. 1978-ban megválasztották a politikai bizottság tagjává. Több mint másfél évtizede a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának küldötte. Legutóbb az oroszországi föderáció parlamentjének is képviselője lett.

Csernyenko 1975-ben a szovjet küldöttség tagjaként részt vett a helsinki értekezlet zárószakaszán, 1979-ben pedig tagja volt annak a szovjet delegációnak, amely tárgyalta a SALT-II. megállapodás alkalmával.

Külföldi útjai során Magyarországon is járt: 1979 májusában tagja volt a Leonyid Brezsnyev vezette párt- és kormányküldöttségnek.

1983 júniusában az SZKP KB ülésén beszámolót terjesztett elő, amely meghatározta az SZKP jelenlegi ideológiai tevékenysége javításának fő irányát.

A haza szolgálatában tanúsított kiemelkedő érdemeiért többször kapott magas kitüntetést.

A magyar kommunisták, szocializmust építő népünk nevében köszöntjük Konsztantyin Csernyenko elvtársat, a szovjet nép hű fiát, a Szovjetunió Kommunista Pártjának

odaadó, internacionalista harcosát. Szívből gratulálunk, erőt, egészséget, sikereket kívánunk a szovjet nép eredményeinek gyarapításában, közös szocialista céljaink eléréséért és a békéért folytatott felelősségteljes munkájához.

Dr. Jáksó László

A délelőtti ülés végén néhány bejelentést hallgatott meg a testület. Dr. Bódi István tájékoztatta a jelenlevőket, hogy e sorok íróját bizták meg a szakmai csoport vezetésével, Nyúl Győző tanár pedig 1984. április 1-től a szakmai csoport főelőadójaként dolgozik a vakügy érdekében. Gondot jelent ez idő szerint a korrektori állás betöltése.

A délutáni ülést — dr. Jáksó László akadályoztatása miatt — Csengeri József alelnök vezette.

A negyedik napirendi pont keretében tájékoztató hangzott el szövetségünk 1983. évi pénzügyi gazdálkodásáról, valamint az 1984. évi gazdálkodási tervekről, célkitűzésekről. Kovácsné Tóth Julianna főkönyvelő referátumából megtudtuk, hogy a rendelkezésünkre álló 86 álláshellyel szemben csak 75 volt betöltve 1983-ban. A hiányzó létszámot részfoglalkozású dolgozókkal igyekeztünk pótolni.

Az 1983. évi költségvetés a előirányzatokkal együtt 14 651 000 forint volt. A tényleges teljesítés 14 081 000 forint. Néhány részadat: a segédeszköz-akcióra 300 000 forintot, telefonadapterekre 100 000 forintot, tanulmányi, rendkívüli és temetési segélyekre 219 980 forintot költöttünk. Munkabérekre 3 623 000 forintot, a Braille-nyomda anyagellátására 539 000 forintot, a stúdió anyagellátására 561 000 forintot, felolvasásra 90 000 forintot, a Braille-könyvek másolására 110 000 forintot, kötésükre 86 000 forintot, lapunk síkírású változatának nyomdai előállítására 456 000 forintot, állóeszköz-fenntartásra 616 000 forintot, utaztatásra 2 766 000 forintot, fűtési és villamos energiára 732 000 forintot, postaköltségre 577 000 forintot fordítottunk. Az adatok országos jellegűek.

Az 1984. évi költségvetés 13 430 000 forint, mely összeget a tagdíjakból és a folyóirat-előfizetésekből származó bevétel 550 000 forinttal növeli. A segédeszköz-akcióra 300 000 forintot, a telefonadapterekre 100 000 forintot, a különböző segélyekre összesen mintegy 150 000 forintot kívánunk fordítani. Sok tétel nagy-

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1984. március 27-én ülést tartott. Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtítkár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, Hohl József, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos elnökségi tagok; Daru Geróné hivatalvezető-helyettes. A délutáni ülésen csatlakozott a testülethez Lak István. A központi elnökség új tagja, Kiss Sándor póttag, valamint Seres Gáborné előadó.

A délelőtt fél tizenegykor kezdődött ülést dr. Jáksó László elnök nyitotta meg, aki meghatottan, mély megrendüléssel emlékezett meg Szeмерédi István elvtársról. A jelenlevők egyperces néma felállással adóztak az elhunyt emlékének. Szeмерédi István 1953 óta folyamatosan részt vett a szövetség vezető testületének munkájában, 1982. decemberétől az intézmény alelnöki tisztét is betöltötte. Munkásságát, érdemeit az elnökség teljes egyetértésben született határozatával jegyzőkönyvben megörökítik.

Dr. Jáksó László a koordinációs bizottság javaslatát ismertette a jelenlevőkkel, mi szerint Barna Zoltánt, a Budapesti Állami Zeneiskola tanárát, a Vakok Világa és a Zenei Értesítő című folyóirat szerkesztőjét alelnöknek; Lak István történelemtanárt, lapunk állandó munkatársát a póttagok sorából kiemelve, rendes tagnak javasolta. Az elnök előterjesztését a testület sza-

vazással elfogadta és egyben megbízta Lak István tanárt a jegyzői teendők ellátásával.

A második napirendi pontban dr. Bódi István tájékoztatót adott az 1983-ban hozott központi elnökségi határozatok végrehajtásáról. Megálapította a főtítkár, hogy az elmúlt esztendőben született 43 határozat java részét végrehajtották. Csupán egy-egy kérdés maradt nyitva, így többek között néhány külföldi út részvevőinek tekintetében személyi változások történnék, továbbá nem készült el ez ideig a könyvtári kölcsönzés új szabályzata, ennek új határidejét 1984. június 30-ban állapították meg.

A harmadik napirendi pont előadója Gerdelics Ferenc az üdültetési bizottság vezetője volt. Referátumában megállapította, hogy az 1983. évi üdültetések zökkenőmentesen zajlottak le. Javában folyik az 1984. évi üdültetések előkészítése, szervezése, Elmondta azt is, intézményünk levélben kérte a SZOT illetékeseit, hogy a beutalók számát az eddigi 70-ről az idén 100-ra emeljék és a gyógyüdülői beutalók arányát növeljék.

Boglárlellel üdülünk rekonsztrukciója megfelelő ütemben folyik, a jelek szerint minden remény megvan arra, hogy 1985-ben már fogadhat vendégeket, a sorstársak között oly népszerű Balaton-parti üdülő. Az építkezés befejezése után ismét lehetőség kínálkozik a külföldi csereüdültetések megszervezésére.

Megyei szervezeteink életéből

SZOLNOK MEGYEI HÍREK

SZOLNOK

Január 7. jelentős napja volt szervezetünknek. A társadalmi aktívák találkozókat tartottak a Nemzeti Étteremben. E sorok írója nyitotta meg a találkozót, üdvözölte a vendégeket: Drapos Bélánét, a megyei Vöröskereszt titkárhelyettesét, Bereczki Istvánnét, az Értelmi Fogyatékosok szülői munkaközösségének titkárát, Fehér Lászlót. A mozgássérültek helyi szervezetének titkárát és a sajtó képviselőjét. Rövid értékelést adott az elmúlt év munkájáról, és kifejezte reményét, hogy az együttműködés további szép eredményeket hoz.

Megyei szervezetünk titkára, Váradi Gyuláné, valamint a hallásérültek megyei szervezetének titkára, Németh Lászlóné egészítette ki az elnöki beszámolót.

A Szajoli Pávakör szereplőgárdáját már ismerik az olvasók, most is igényes, színes műsorral szórakoztatta a publikumot. A műsor után terített asztal várta a megjelenteket.

E kedves alkalom sikeres megrendezéséért őszinte, hálás köszönetet mondunk Németh Lászlónénak.

KARCAG

1983. október 10-én Békés megyei szervezetünk szeghalmi körzeti csoportjának vendége voltam. Mély

jából az elmúlt évi szinten mozog, de kiugró emelkedést mutat a Braille-könyvek kötésére fordítható összeg, melyet idén 170 000 forintban állapítottak meg.

A gazdasági beszámolót az elnökség egyhangúlag elfogadta, majd néhány bejelentés után Csengeri József alelnök zárszavával az ülést véget ért.

benyomást tett rám mindaz, amit ott láttam, hallottam. Högye Mihály barátom, a körzeti csoport elnöke szívügyének tekinti vállalt feladatát. Az öröm, a jó közérzet sokféle jelét olvashattam le a sorsársak arcáról találkozáskor alkalmával. Rövid beszéddel és versmondással igyekeztem hozzájárulni a program sikeréhez.

November 14-én újra kapcsolat jött létre a karcagi és a szeghalmi körzeti csoport között. Ezúttal karcagi sorsársak látogattak el az azóta már városná nyilvánított nagyközségbe. A sorsársak igen kedvesen fogadták a karcagiakat, szívélyes vendéglátásban részesítették őket.

Högye Mihály üdvözlő szavai után egy nagyon jól sikerült műsor következett, melyben egyebek között a Sárréti Pávakör színpompás ruhába öltözött együttese is fellépett.

A műsor után a szeghalmi múzeum igazgatója tartott előadást a környék leleteiről, hagyományairól és kultúrájáról.

Az idő nagyon gyorsan pergett, búcsút mondtunk kedves vendéglátóinknak és várjuk a kedvező alkalmat, hogy látogatásunkat viszo-
nozzák.

*

A karcagi körzeti csoport eredményesen fejezte be az évet. Novemberi összejövetelünk igen meleg hangulatú volt.

Dr. Szabó Anna főorvos a különböző korban jelentkező halláskárosodásokról tartotta meg nagy érdeklődést kiváltó előadását. Énekszámokkal, szavalatokkal közreműködött még Papp Jánosné.

December 16-án Babits-évfordulót ünnepeltünk. A helyi gimnázium tanára, Cselényi Barnabásné értékes előadást tartott a költő munkásságáról. A gimnázium egyik vendége egy Babits-verssel szere-

pelt. Szücs Lászlóné dalokat adott elő.

December 18-án nagy megtiszteltetésben volt részünk. A Déryné Művelődési Központ, a tanács és a Csokonai Könyvtár karácsonyi ünnepséget rendezett számunkra és a pedagógusok nyugdíjas klubja részére.

A művelődési központ munkatársa, Tóth Erzsébet köszöntötte a jelenlévőket, majd kedves műsor következett.

A gyertyagyújtás után sok finomság került az asztalokra.

A szívélyes vendéglátásért Kása Erzsébet igazgatónőnek, munkatársainak és valamennyi illetékesnek ezúton is köszönetet mondok.

Fórizs László

„IDŐSEBBEK HULLÁMHOSSZÁN”

1984. február 18-án a vakok és gyengénlátók Szabolcs-Szatmár megyei szervezetének székházában az idős tagság részére öregek napját tartottak. Takács Miklós, a megyei szervezet titkára üdvözölte a megjelenteket. A megnyitó után kezdődött a meleg hangulatú, családi ünnepség. Először a Bessenyei György Tanárképző Főiskola hallgatóinak kultúrscsoportja következett. A már korábban is szép sikereket elért együttes műsorában színes szavalatok, ének- és zeneszámok hangzottak el. Igen kedves volt a záró akkordként felcsendült a Balaton víze című népdalszokor. A kultúrscsoport sikeres produkciói után Orosz Szilárd nyugdíjas főiskolai tanár színvonalas előadása következett „Az öregedés problémái” címmel. Bevezetőjében elmondta, hogy szocialista társadalmunk megbecsüli az idős embereket. Majd ismertette azokat a konfliktusokat, amelyek előfordulhatnak mind a családban, mind a társadalomban. Ezután röviden vázolta az 1982-es ENSZ-határozatokat, amelyek az idős emberek érdekeit védik. Szólt a nyugdíjasok helyzetéről, munkavállalásuk lehetőségeiről. Beszélt a szociális otthonok és

a napközi otthonok helyzetéről, az ott élők sorsáról. Megemlítette a szakszervezetek és egyéb lársadalmi szervek időseket támogató munkáját. Szólt a fiatalok helyes neveléséről, az idős szülők és gyermekeik viszonyáról, valamint az öregek megbecsüléséről. Előadása befejező részében beszélt a béke-mozgalomról, belpolitikailag elemizte az árrendezéseket. Ezután

Takács Miklós megköszönte a szereplők és az előadó ünnepi közreműködését.

A rendezvény végén a megyei szervezet vendégül látta a résztvevőket. A szervezet idős tagja egy sikeres ünnepség részeseiként örömmel elbeszélgettek a megvendégelés után.

Fügedi Imre

György, az ÁFÉSZ Jubileum, a Sütőipari Vállalat Zrínyi Ilona szocialista brigádjai.

Az ünnepséget Juhász Imre, a körzeti csoport elnöke nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket. Majd Bencze Józsefné klubvezető három verset olvasott fel. Ezután e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke mondott ünnepi beszédet. Ismertette a nőmozgalom történetét. Beszélt a nők felszabadulás utáni megváltozott helyzetéről. Elmondta, hogy a nőnap még több országban ma is a függetlenségért, s a békéért való küzdelem jegyében zajlik.

Az ünnepi beszéd után a cserénfai Általános Iskola egyik tanulója egy szép verset szavalt el. Ezután a cikk írója egy szál szegfűvel köszöntötte a jelenlevő ünnepeket. Az ünnepség első része Juhász Imre zárszavával ért véget, majd a jelenlevő szocialista brigádok közül a sütőipariak süteménnyel, az ÁFÉSZ tagjai pedig üditővel vendégelték meg az ünnepség résztvevőit. A vendégek és a sorstársak baráti beszélgetéssel, jó hangulatban töltötték el a délután további részét.

Csik Lajos

BARTHA ZSUZSANNA

Elmúlt egy év...

A Felnőttkori Látássérültek Baráti Körének naptárában is véget ért az 1983-as esztendő. Tavaly január 29-én alakultak nemes célok érdekében. Nem a világot, hanem csak a saját kis világunkat akarták és akarják nem megváltani, csak megváltoztatni. Újra teljes értékű emberi élette tenni.

Összefogásuk egyesítendő eredményeit 1984. március 3-án vették számba taggyűlésükön.

A vezetőség beszámolójából kiderült, hogy a Vakok Elemi Rehabilitációs tanfolyamairól — melyet a VERCS szervezett — kikerült tagság jelentős részének sikerült munkába állnia a VGYOSZ hathatós segítségével.

A baráti kör vezetősége, mintegy információs csatorna igyekszik közreműködni a tagság és a VGYOSZ, valamint a VERCS között. Így jobban felderíthetők a munkahelyi, az elhelyezkedési, a szociális, a családi és az egyéb gondok, melyek segítőkre találva könnyebben és gyorsabban megoldhatók.

Az 1983-as évben több alkalommal találkoztak egymással a baráti kör tagjai a klubösszejöveteleken. Itt alkalmuk volt egymással jobban megismerkedni, a régiekkel beszélgetni, s olyan előadásokat hallgatni, amelyek közérdekűeknek számíthatnak a felnőttkori látássérültek esetében.

Családias, jó hangulatban teltek ezek a klubnapok. Sokan eljöttek

nemcsak Budapestről, hanem az ország minden részéből.

Az 1984. évre, a lezajlott taggyűlésen kívül még két összejevetelt terveznek. Az egyiket a nyár elejére, ami egynapos kirándulás lenne autóbusszal, a másikat őszre, amikor egy meghívott jogász vendéggel beszélgetnének.

A taggyűlésen a baráti kör működési szabályzatát a tagság egyhangúlag elfogadta. Ennek alapján adom közre felhívásunkat, miszerint várjuk mindazok jelentkezését a Felnőttkori Látássérültek Baráti Körébe, akik felnőttkorban vesztek el látásukat és szívesen lennének ennek a kis társaságnak tagjai.

A jelentkezést levélben kérjük, név, pontos cím és foglalkozás megjelölésével a baráti kör elnökének, e sorok írójának címére:

Bartha Zsuzsanna

Budapest

XIX., Kossuth Lajos u. 199.

1196

Szeretettel várjuk az érdeklődőket és reméljük, hogy sok új barátot találnak körünkben.

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

Megyei szervezetünk kaposvári körzeti csoportja 1984. március 9-én délután nőnap ünnepséget tartott Kaposvárott az ÁFÉSZ Irányi Dániel utca 17. szám alatti klubhelyiségében. Az eseményen részt vettek a patronáló üzemek) az Egyesült Izzó Ady Endre és Sárközi

EGÉSZSÉGÜGYI KLUB NYÍLT MAKÓN

Régi vágya teljesült a mozgáskorlátozottak, a hallássérültek, a vakok és gyengénlátók makói szervezele tagságának. 1984. február 23-án új, közösen használható klubhelyiséget kaptak a József Attila utca 5. szám alatt. A városi tanács egy magántulajdonban levő házat vásárolt meg e célra, amelyet néhány hónap alatt átalakítottak, felújítottak és izlésesen berendeztek. Az új klubhelyiséget — amelynek az Egészségügyi Klubközpont nevet adták — bensőséges ünnepség keretében avatták fel.

Sarró Ferenc, a városi tanács elnöke köszöntötte a meghívott ven-

dégeket, köztük dr. Jáksó Lászlót, szövetségünk és megyei szerveztünk elnökét, valamint e sorok íróját, a megyei szervezet titkárát. Majd elmondta, hogy fontos feladatnak tekintik az egészségügyi létesítmények gyarapítását. Emlékeztetett arra, hogy az ENSZ az 1981-es évet a rokkantak évévé nyilvánította. A testileg sérült emberek sorsát azonban állandóan figyelemmel kell kísérni. A tanácselnök elmondta, hogy Makón 3000 ember egészségileg valamilyen formában tartósan károsodott. Fontos, hogy a sérült embereket tömörítő, eddig külön-külön működő klubok most egy közös helyiséget kaptak. A klubhelyiség létrehozásában — melynek összege mintegy háromszázezer forint volt — részt vettek a makói üzemek, tsz-ek, ipari szövetkezetek (a HÓDGÉP, a Medigor, a Redőnygyártó Vállalat, az Úttörő TSZ, a Szegedi Építőipari Szövetkezet makói részlege) szocialista brigádjai és több kisiparos. Az épület felújítását részben társadalmi munkában végezték, részben pedig soron kívüli méltányossági alapon kedvező áron készítették el. Annál is inkább jelentős ez a klubhelyiség — mondotta a tanácselnök — mert a makói lakosok egy ötöde, közel 6000 ember hatvan éven felüli.

Nagyobb figyelmet fordítanak az idős és rokkant emberekre. Az új klubban szívesen látnak minden érdeklődőt. Helyet kaphatnak az épületben még azok is, akik megszabadultak az alkoholizmus rablásából. A helyiségen végzett munkák megszervezésében a tanács egészségügyi csoportjának dolgozói is részt vettek.

A klubhelyiséget birtokba vevő csoportok nevében Horváth Gáborné, a mozgáskorlátozottak makói csoportjának titkára mondott köszönetet azért, hogy létrehozták számunkra ezt a nélkülözhetetlen épületet. Ezután bizonyára fellelül a szervezeti élet a városban.

Suti Lajos

Búcsúzunk Szemerédi István elvtársról

Sok éven át dolgoztunk együtt. A naponkénti beszélgetések nem csupán a hivatalos témákra korlátozódtak, baráti jó szokás szerint személyes és családi dolgaink is gyakran szóba kerültek. Március 2-án délelőtt együtt dolgoztunk még, derűs hangulatban kívántunk egymásnak kellemes hétvégét... Hogyan is gondoltuk volna akkor, hogy elmarad a következő hét elején a két napra tervezett szombat-helyi és veszprémi út?! Pedig ez történt... Hirül kellett adni a gyászjelentésben, hogy Szemerédi István elvtárs, a felejthetetlen jó férj, családapa, nagypapa, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének alelnöke, a szakmai csoport vezetője, az MSZMP helyi alapszervezetének titkára, a jó munkatárs és barát, 1984. március 2-án, életének 55. évében, hirtelen meghalt. Felesége, Ilonka másnap reggel mondta el, hogy a péntek esti beszélgetésük hogyan szakadt félbe végérvényesen... Tudtuk róla, hogy évek óta magas vérnyomással élt, fejfájásról is gyakran panaszkodott. A halál okát ugyan nem ismerjük, orvosi vélemények alapján feltételezhető, hogy azt szívinfarktus vagy tüdőembólia okozta.

Temetése 1984. március 15-én, délután 2 órakor volt a Megyeri úti temetőben. Szemerédi elvtársat a szövetség saját halottjának tekintette. A temetési gyászkíséretben több százan vettek részt: családtagjai, hozzátartozói, munkatársak, barátok és tisztelők. Képviseltették magukat a szövetség vidéki szervezetei, az Egészségügyi Minisztérium, a vakügyi intézmények, a célvállalatok, jelen voltak az MSZMP XIV. kerületi bizottságának képviselői is.

Özvegyének kívánsága szerint a búcsúztatást a szövetség vállalta. A ravatalnál kezdődő búcsúztatáson a Homérosz Kórus Bach-korált éne-

kelt. Ezután e sorok írója mondta el búcsúbeszédét.

„A gyermekkorban megkezdett közös út idáig vezetett.” Milyen szomorú, hogy ennyire korán kellett itt összegyűlnünk a végső búcsúvételre! Kit is veszítettünk el?... Szemerédi István — sokgyermekes család tagjaként — 1929. szeptember 11-én született Kiskunfélegyházán. Édesapjuk fiatalon, korán halt meg. A félárvaság nehéz sorsba taszította a népes családot. Ikertestvérével, Jóskával együtt a vakok iskolájában tanult. A közel 50 éves barátságunk ekkor, 1937-ben kezdődött. A mindig szorgalmas, segíteni kész fürge diák el nem mulasztotta a segítségnyújtást, ha kértük. Kedvvel, derűs hangulatban vette ki részét a házi munkákból, társainak pedig szinte pillanatok alatt adta kézbe az elejtett tárgyakat. Munkás életútján is ez a szorgalom és segítőkészség kísérte végig. Mert bizony szép, egyenes vonalú fejlődést hozó munkás életút szakadt itt meg. Az iskolából nyári szünidőkre menő kisdíáknak is dolgoznia kellett már, hogy saját ellátásához valamelyest hozzájáruljon. 1949-től, az iskola befejezése után pedig az üzemi, gyári munkásélet nehéz, de szép éveit követték. A szorgos munka gyümölcsei beértek: Kiváló dolgozói oklevél, jelvény, majd a sztahanovista kitüntetés is odakerült a szép munkás- emlékek közé.

1962-ben a szövetséghez került adminisztratív beosztásba. A tagok szociális ügyeinek intézésével, később a munkarehabilitációval, a munkába helyezéssel bízták meg. Egyre bővülő feladatait gondosan és jól látta el. Tevékenységét az egészségügyi kormányzat — munkahelyi javaslat alapján — a Munka Érdemrend bronz fokozatával ismerte el. Szükség volt a szövetség szakmai munkájához egy új

munkacsoport kialakítására; ezzel biztosítani tudtuk a megyei szervezetekkel történő egységes munkát. A szakmai csoport vezetését Szemerédi elvtárs vállalta. Bőséges gyakorlati tapasztalatainak, ismereteinek birtokában jó csoportmunkát fejlesztett ki. De ott volt ő egy sor különböző bizottságban is. Itt emelem ki a gyógymasszörök szakcsoportjában vitt szerepét, fáradhatatlan volt az évenkénti szakmai továbbképzések szervezésében és a végzetek munkába helyezésében. El is érte a szövetség a kiképzett masszörök teljes foglalkoztatását. Mint a központi elnökség tagja, az irányító testületben 1953-tól dolgozott. Itt kapott megbízatásait pontosan teljesítette, de maga is kezdeményező tagja volt az elnökségnek. Ezt értékeltük az 1982-ben megtartott választásunkon, a megüresedett egyik alelnöki posztra ekkor választottuk meg. Mint fiatal sakkozót, 1950-ben a sakkszakosztály, azaz a Wesselényi Sportkör alapító tagjai közt tartották számon. Részt vállalt a kulturális munkában is: Néhány évig a Homérosz Kórusban énekelt, szívesen vállalkozott versmondásra is. A szövetség MSZMP alapszervezetében a titkári tisztséget csaknem két évtizeden át töltötte be. Az irányítása mellett folyó pártmunkáért alapszervezetünket — és személy szerint őt is — többször részesítették dicséretben a XIV. kerületi pártbizottság részéről.

Milyen szomorúsággal tölt el bennünket, hogy ez a számadás a búcsú jegyében történik! Mert búcsúzik a feleség, nem ünnepelhetik már együtt a 30. házassági évfordulót. Az 1954. július 3-án kötött házasságuk boldog, békés családi életet hozott. Egyetlen leányuk, Katica is búcsúzik az őt annyira szerető apától. Férjhez menetele után is együtt maradtak szüleivel. A kis unoka, Réka növekedésében is közösen gyönyörködhetnek. Milyen öröm volt számára, hogy leánya és családja részére még lakást tudtak biztosítani! Megfogyatkoztak bizony a testvérek is. A fiúk meghaltak, de nem lehetett ott a távolban élő

nővér, Etelka, sem a fekvő beteg Márta. A népes családból Piroska és Veronka álltak a ravatálnál. Szeretett anyósa — betegsége miatt — nem tudott ott lenni, érzésben, gondolatban bizonyosan velük volt. A feleség, Ilonka testvérei is fájdalommal búcsúztak tőle.

Búcsúzunk a munkatársak nevében is. Hosszabb-rövidebb időn át dolgoztunk vele együtt, magam több mint 10 éve kerültem vele szorosabb munkatársi viszonyba.

Domonkos János tanár, volt munkatársunk Vörösmarty Mihály: Az ember elete c. költeményének elmondásával tisztelgett elhunyt barátunk ravatalánál. Gerdelics Ferenc elvtárs, a szövetség főelőadója, mint közvetlen munkatárs a sírnál vett búcsút Szemerédi Istvántól. Emlékezett az őszinte, nyílt jellemű barátira, a bátor kommunistára, a mélyen érző igaz emberre. Emlékezésében Reviczky Gyula Számálgatom c. költeményével is elköszönt a baráttól. Kórusunk a búcsúztatónak méltó keretet adott.

A gyász kíséret, a sírt elborító koszorúk és csokrok egy tartalmas életű ember iránti szeretet és tisztelet megnyilvánulásai, jelképei voltak.

Lapunk munkatársi közössége is megfogyatkozott Szemerédi István elvesztésével. A központi elnökség üléseiről készült tudósításokat az ő tollából kaptuk. Bízunk abban, hogy az eltávoztával megüresedett helyét szövetségünk minden munkaterületén, ahol tevékenykedett, be tudjuk tölteni, a munkát töretlenül tudjuk folytatni. Szemerédi elvtárs emlékét pedig ápoljuk és kegyelettel megőrizzük...

Dr. Bódi István

Kedves Olvasóink! Szemerédi Istvánné Erki Ilona háliját és köszönetét tolmácsoljuk mindazoknak, kik férje halála miatt neki és a családnak részvétüket nyilvánították. Ezúton köszöni meg a temetésen jelenlévők részvételét is.

SZONDA KLÁRA

Műsorcsokor Debrecenben

1984. január 1-én új esztendőt kezdünk, de annyira újat ám, hogy még seholy sem volt megkopva! Tele volt az új dolgok kedvesen csillogó ígéretességével.

Ezt a kedves csillogást még a rádiókabareban nagyon emlegetett kb. 8⁰/₁₀-os áremelkedés „reménye”, meg a különböző háborús hírek sem tudták elhomályosítani. Örültünk az új évnek, valahogy így: „Na, hála Istennek, ezt is megértük! Ha kibírjuk december végéig, akkor ebben az évben már nagyobb bajunk nem eshet!”

Mivel az ember az új dolognak nemcsak örülni szokott, hanem kímélt is azt az idő előtti elkopástól. Így tettünk mi is, mert a januárt semmiféle rendezvénnyel nem kopattuk, csak hagytuk teletelni úgy, a maga egyszerű szerénységében...

(Legfeljebb az itt-ott felszedegedett náthánkat ápolgattuk, mert azért egyfolytában, megszakítás nélkül még az öröm is unalmassá válik...)

Februárra aztán már annyira „bejáródott” az esztendő, hogy használatba is vettük! Bizonyítja ezt az is, hogy februárban már több műsoros rendezvényt is hallgathattunk.

A legelső egy gitárművész nő adta, majd a Zeneművészeti Főiskola debreceni tagozatának növendékei adtak hangversenyt. Utánuk a következő héten a csapókerti Páva Kör vidám műsorának örülhettünk.

Február 22-én farsangi lánk kíséretében kórusműsorral „tetőzött” a hónap rendezvénysorozata. A nyugdíjas pedagógusok kórusa Nyári Lajos karnagy vezetésével szép sikerrel adta elő énekkari számait. (Idősek az öregeknek...)

Az esztendő eddigi legjobban megrendezett, legkedvesebb ünnepségére március 7-én került sor a nemzetközi nőnap alkalmából.

A megható ünnepség háziasszonya és fővédnöke Laboncz Sándorné főnővér volt, szervezője és rendezője pedig Bujdosó Mária tanárno.

A nagy ebédlő asztalai ünnepi glédában sorakozva várták az intézet hölgylakóit. (A férfiak ez egyszer nem hívtak meg!)

Varga Sándor, intézetünk egyik dolgozója szépen megformált beszédben, meleg szavakkal köszöntötte az ünnepeleket.

Ezután a nővérek Kettessy brigádjának három ifjú tagja: Csonotos Ilona, Fülöp Ildikó és Kun Erzsébet mondtak nőket köszöntő verseket, többek között Boda Istvántól és Tóth Endrétől. A szép, me-

leghangulatú költemények értékét még csak emelte a három búbajos, fiatal teremtes szívtől szívhez szóló előadása. A versek közben elhangzott egy-egy szép, kellemes zeneszám is hanglemezről.

Az evés örömeiről a dolgozók másik csoportja, a Semmelweis brigád gondoskodott, mert ők meg pudinggal és babapiskótával lepték meg az egybegyűlteket.

Mindent egybevetve, igen kedves, hangulatos délután volt, melynek kézzelfogható dokumentumait, az emléklapot és a barkákat szeretettel megőrizzük.

Minden kedves közreműködőnek köszönet a rendezésért.

Reméljük, a sorozat tovább folytatódik, és az unalom elkerüli házukat.

Emlékezés Fehér Gyulára

Szomorú hírt adunk közre. Február 8-án kísérték utolsó útjára szerettei, munkatársai, tisztelői Fehér Gyulát, akinek nevéhez fűződik a csepeli Vakvezető Kutyaépző Iskola indítása. Ott voltak azok a vakvezető kutyák is, melyek még az ő keze alól kerültek ki, és vezetnek azóta is hűségesen gazdáikat.

Fehér Gyula 61 éves volt, tele tervekkel, elképzelésekkel, hogy az eljövendő nyugdíjas éveiben mily módon segíthetne a vakokon, első sorban a vakvezető kutyák kiképzésével. Amikor a társadalmi úton megindított vakvezető kutyaképzést intézményesítették, őreá bízták annak vezetését, amit az indítás legnehezebb három évében becsülettel, jó eredménnyel látott el. Az iskola megszüntetésével sem szakadt meg kapcsolata a vakokkal, a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjában dolgozott tovább.

Mindig szerette az állatokat, legfőképpen a kutyákat. A sors hozta össze a vakokkal és a vakvezető kutyákkal. Édesapja, aki első világháborús rokkant volt, féllábbal és vakon élte túl a háború borzalmait. Három fia közül Gyula volt a legfőbb támogatója, aki akkor

még minden szaktudás nélkül doberman kutyájukat nevelte és oktatta arra, hogy mankóval járó édesapját elvezetgesse. Ez a fiatalkori élmény és siker ösztönözte őt arra, hogy később komolyan, tudományosan foglalkozzék azzal a kérdéssel, miként segíthetnek a kutyák a vakokon, siketnémákon és mozgássérülteken. A sportkutyások között már ismert volt a neve, amikor bekapcsolódott a társadalmi vakvezető kutyaképzésbe, majd később eredeti szakmájától megválva, átvette az iskola vezetését. A keze alól kikerült kutyák közül sok vezet még ma is, visszaadva gazdájuk teljes mozgási szabadságát.

Nagy tervei voltak. Egy olyan központi kutyaképző iskola megvalósításának tervén dolgozott, ahol a vakvezető kutyákon kívül majd más rehabilitációra szoruló személyek részére is képeznek ki segítőkét. Nem rég ment nyugdíjba és teljes erővel e célért szeretett volna dolgozni. Komoly szakembert, melegszívű barátot és segítőtársat veszítettünk el személyében, akinek emlékét megőrizzük, tanácsait megfogadjuk és hasznosítani fogjuk.

Hubay Bertalan

BÜCSÜ IMREH EMÍLIÁTÓL

Életének ötvenedik esztendejében, 1984. február 22-én halt meg Budapesten.

Imreh Emília 1934. október 1-én született Pécsen. Tanári diplomáját Budapesten, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán 1957-ben szerelte. Ettől az időponttól a Siketek Országos Tanintézetében, Vácott tanított 1975-ig. A tehetségét és kiváló pedagógiai adottságait jól alkalmazó tanárno később az intézmény igazgatóhelyettese lett. Nagy szorgalommal végzett, hozzáértő, áldozatos munkájáért 1971-ben megkapta az „Oktatásügy kiváló dolgozója” kitüntetését.

1975-ben Budapestre került a Vakok Állami Intézetébe, ahol kollégiumi vezetőtanár lett. Idejét, erejét nem kímélve, törődött a vak és gyengénlátó fiatalok ügyes-bajos dolgaival, nevelésével.

Azokban az években még folyt fiatal sorsársaink szakmai képzése szakmunkásképző iskolánkban, amelyet 1978-ban megszüntettek. Imreh Emília tőle telhetően segítette az iskola munkáját is. Tanár társai — köztük e sorok írója is — jó együttműködéssel végezték munkájukat a kollégium vezető tanárnőjével.

Imreh Emília nagyon sokat tett már a kezdet kezdetén, még a kísérleti időszakban a vakok elemi rehabilitációjának megvalósításáért, és az ezzel foglalkozó csoport — a VERCS — létrehozásáért. A Vakok Állami Intézetében kifejtett oktató, nevelő tevékenységéért 1982-ben az egészségügyi miniszter a „Kiváló munkáért” kitüntetésben részesítette. Az intézet Május 1. úti és Hungáriakörúti részlegeiben nagyon sokan szerették, tisztelték, segítőkét, lelkiismeretes munkájáért. Szolgálatkész, áldozatos tevékenységéért több ízben részesült az intézmény keretein belül igazgatói dicséretben.

Egyre romló egészségi állapota következtében 1982-ben rokkantsági nyugdíjas lett. A vakügy területén végzett következetes munkáját szövetségünk 1983-ban Louis Braille-

ABLAK

Látod...

2. ZÁRVA MARADT AJTÓK

(Megjelent a MAGYAR IFJÚSÁG 1983. november 18. számában)

I. RÉSZ

Szirányi Krisztina 23 éves kora ellenére mozgalmas múltat tudhat maga mögött. Szürkehályoggal született, nyolc komoly műtét után 15/20 dioptriás szemüveget kellett viselnie. Csepelen és a Szőnyi úton végezte el az első négy osztályt, majd a Vakok Iskolája gyengén-

emlékéremmel ismerte el, ezt a kitüntetést betegsége miatt személyesen már nem vehette át.

Tudtuk, hogy a hosszantartó betegség — melyet türelmesen viselt — testileg mennyire meggyötörte, mégis szívszorítóan megdöbbentő volt halálának híre. Imreh Emília munkássága idején mindig testifogyatékos emberek — hallás és látásérültek — oktatásával, nevelésével foglalkozott. Mindent megtett, hogy lelkiismeretének, képességeinek megfelelően dolgozzék azokért, akiket gondjaira bízta.

Halálával nagy veszteség érte a vakügyet, melynek értékes, áldozatkész segítője volt. Nyugodtsága, megfontoltsága, kedvessége példamutató volt mindannyiunk számára.

Március 3-án, szombaton, havas, esős, szomorú napon kísértük utolsó útjára a Tolna megyei Fad község református temetőjében. Temetésén szülein, testvérein, rokonain kívül nagyon sokan voltak: munkatársai, ismerősei, tisztelői. Több százán vettünk tőle végső búcsút. Sírját a kegyelet virágai teljesen beborították. Mély fájdalommal búcsúzzunk Imreh Emíliától, emlékét megőrizzük.

Lak István

lító tagozatán fejezte be általános iskolai tanulmányait. Innen nem javasolták tovább tanulását. Szülői segítséggel mégis sikerült bekerülnie egy vidéki gimnáziumba, ahol tanárai és diáktársai segítségével leéretté vált.

„1978-tól voltak elhelyezkedési gondjaim — mondja keserűen. — Már a gimnáziumban elhatároztam, hogy könyvtáros leszek. Tudtam, hogy a csökkent látásom miatt problémáim lesznek, de azért arra nem számítottam, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár illetékes ügyintézője „ránézésre” elutasítson... Mert ez történt. Lenyeltem a keserű pirulát, nem említettem a dolgot, egy gyárban helyezkedtem el, mint adminisztrátor. Könyvtárosi álmairól nem mondtam le. Fél év múlva felvettek a Széchenyi Könyvtárba, ott viszont montírozással és korrektúrával kellett volna foglalkoznom, s ez nem ment.

Lelkesedésem nem csökkent, de rájöttem, hogy ez kevés az előlépéshez... Protekcióval bejutottam a Budapesti Műszaki Egyetem könyvtárába. A két év során rengeteget olvastam, bár megvallom őszintén, cseppet nem érdekeltek a műszaki dolgok... Ennek ellenére nagyon igyekeztem, de ha (a látásom miatt) véletlenül rosszul csináltam valamit, a kollégáim azonnal kijelentették, hogy engem nem lehet ilyen munkára „használni”. Végül másodszor is szerencsét próbáltam a Szabó Ervin Könyvtárral. Több hónapos huzavona után végül felvettek. Számomra ez elképzelhetetlenül sokat jelentett. Sikerült beilleszkednem a kollektívába, támogattak, s később beiskoláztak

középfokú könyvtárkezelői tanfolyamra. Kollégáim és az olvasók elfogadtak.”

Ehhez persze hozzájárult, hogy eltűnt orráról a 20 dioptriás szemüveg, s helyére alig felfedezhető — beültetett szemlencse került.

„Az én véleményem — summázta az eddig elmondottakat —, hogy a gyengénlátóknak az eddiginél sokkal több és főleg szervezettebb segítségre lenne szükségük. Nálunk, az általános iskolában például az osztály felét nem vették fel a választott szakmába, a középiskolába pedig csak évfolyamonként ketten-hárman kerültek be.”

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének (VGYOSZ) 20 ezer tagja van, ebből körülbelül 1400–1600 a gyengénlátó. A tapasztalatok szerint ez utóbbiak nem keresik a kapcsolatot a szövetséggel.

„A gyengénlátók körében nincs megfelelően tudatosítva a VGYOSZ tevékenysége — vélekedik dr. Bódi István, a szövetség főtájkára — ezenkívül, szemben a vakokkal — akik havonta nagyjából 1600 forint körüli összegű személyi járadékot kapnak — a gyengénlátóknak csak minimális segítséget tudunk adni; írógépet vagy magnetofont kölcsönzünk nekik.”

A VGYOSZ-ba 14 éves kortól lehet jelentkezni, de csupán hatvan 14–18 év közötti gyengénlátót tartanak nyilván. Az általános vagy középiskolát végzett gyengénlátók elhelyezkedése tehát nem koordinálható a szövetség segítségével.

„A gyengénlátók problémáit még hosszú ideig nem tudjuk megnyugtató módon megoldani — folytatja dr. Bódi István. — Itt van például a kiemelkedő fontosságú szakmunkásképzés. Egy fiatal optimális körülmények között (megfelelő szintű oktatás, pedagógiai tapintat, türelem, minden helyiségben kellő megvilágítás stb.) elvégzi a szakmunkásképző tanfolyamot. Ezek után elkerül egy pincehelyiségből átalakított könyvkötőműhelybe, ahol néhány csupasz villanykörte himbáldzik a huzatban, és a nagy hajtásban senki nem tud foglalkozni vele. Néhány hét vagy hónap múl-

va nem bírja tovább, s kéri a segítségünket, hogy helyezzük el valamilyen könnyebb munkakörbe — mondjuk telefonalközpont-kezelőnek.

Az elhelyezkedési probléma gyakorlatilag megoldható, de kellő segítséggel biztosítani lehetett volna, hogy az illető gyengénlátó az általa választott — két-három évig tanult — szakmában dolgozhasson. Ennek a fonák helyzetnek a feloldására készülöben van egy új jogszabálytervezet, amely elősegítené a rehabilitációt. Csak zárójelben jegyzem meg: sajnos ebből sem tűnik ki, hogy hova fogják elhelyezni a jövőben a gyengénlátókat...

Szemerédi István szakmai csoportvezető és Pinviczki György — a budapesti és Pest megyei titkár — foglalkozik a gyengénlátók elhelyezkedési gondjaival. Mindketten úgy vélik, hogy bővíteni kel-

lene a gyengénlátók által tanulható szakmák körét. Tapasztalataik alapján bizonyossággal állítják, hogy a gyengénlátók esztergályosként, marósként, faipari szakmunkásként, vagy éppen műszerészként és programozóként is el tudnák látni munkakörüket.

Részben a túl szigorú szemészeti követelmények, részben a vállalatok többnyire elutasító munkaerő-gazdálkodási szempontjai miatt ez a gyakorlatban megvalósíthatatlan. A vállalatok illetékesei kellő ismeretek hiányában nem is tudják, hogy ezek a fiatalok mire lennének képesek, azonkívül szemléletükben mélyen gyökeredzik a „vakságról” kialakult kép.

A kör itt bezárul.

Hivatalos úton ennyit lehet — pontosabban nem lehet — elérni. A másik oldalon maradnak a kiskapuk, a személyes ismeretségek és a protekció.

— Mit várnak a vizsgálatoktól?

— A tudomány évezredes módszertana, és különösen az elmúlt évtizedek haladása reális alapot teremtetett arra, hogy a hazánkban rendelkezésünkre álló vizsgálati módszerekkel ebben a témakörben kellő eredményt érjünk el. Azt várjuk, hogy így a látási fogyatékosok számára, a fogyatékoság súlyosságára és — ami szerintem a legfontosabb — az okaira is megbízható becslést adhatunk.

*

A gyengénlátók gondjainak, problémáinak körbejárása után végeztül illik néhány szót ejteni az emberi tényezőkről is.

Az általános iskolában még ők is vonatvezetők, tűzoltók, autóversenyzők vagy éppen úrhajósok szeretnének lenni. Nem élük át csökkent látásukat, tehát nem tudják felmérni lehetőségeiket. És melyik szülő akarja idő előtt szétrombolni 8—10 éves gyermeke illúzióit a zord valóság ecsetelésével?

Ha szakmunkásképző intézetben, speciális tanfolyam keretében vagy középiskolában tanulnak tovább, még mindig védve vannak a külvilág negatív jelenségeinek nagy része ellen. Tízennyolc évesen már sejtik, hogy mi vár rájuk a nagybetűs életben, de sokszor mégis hideg zuhanyként éri őket a munkahelyi kollektíva elutasító magatartása, s értetlenül állnak a számukra zárva maradt ajtóknak előtt.

Hasznosítani akarják tanulmányaik eredményét, bizonyítani akarják a világ (és önmaguk) előtt, hogy teljes értékű tagjai tudnának lenni a társadalomnak. Nem engedékenység, sajnálatot várnak, hanem segítséget az első lépések megtételéhez, vagy azt, hogy legalább ne gördítsenek akadályokat az elé, aki kellő akaraterővel és kitartással felvértezve önmaga is képes lenne előrelépni.

(VÉGE)

Szűcs Róbert

Zárva maradt ajtók

Miután hazánkban elég magas a különböző fogyatékosok száma, így érdemes megvizsgálni az egész problémakör gyökereit.

Az Egészségügyi Minisztérium közvetlen felügyelete alatt dolgozik a Veleszületett Rendellenességek Országos Felügyelete hatáskörébe tartozó Humánogenetikai Laboratórium, amelynek vezetője dr. Czeizel Endre genetikus.

— Magyarországon a veleszületett rendellenességek nyilvántartása 1962 óta folyik. Erre épült 1973-ban a sokkal komplexebb, sokrétűbb tevékenységet folytató Veleszületett Rendellenességek Országos Felügyelete. Nemcsak nyilvántartja a rendellenességeket, hanem „letapogatja” a rendellenességekben észlelt, időben és térben történő változásokat. Amíg nem tudjuk, hogy a veleszületett vakságot és a gyengénlátást mi okozza, addig nagyon nehéz az egészségügy vezetőinek megfogalmazniuk, hogy mit kell tennünk,

miképpen lehetne elérni az ilyen fogyatékosok csökkenését. 1983-tól egyéves előkészítés után — besegítünk a vakok és gyengénlátók országos vizsgálatába. Ebben szemész, gyermekorvos, antropológus és ideggyógyász is részt vesz. Reméljük, hogy az esetek 90 százalékában képesek leszünk megtalálni a látási fogyatékosok okát, s ekkor már ki tudunk dolgozni egy megelőzési stratégiát. Ehhez elsősorban fel kell vennünk az orvosi, szociológiai és demográfiai adatokat. Ennek a módszernek az a lényege, hogy felállítunk bizonyos alapkategóriákat: a látási fogyatékosok öröklött vagy nem öröklött, terhesség alatt vagy a szülés után alakult ki stb. Az a célunk, hogy ennek részarányát meg tudjuk állapítani, mert ha tudjuk, mi az ok, akkor már arra is tudunk válaszolni, hogy van-e lehetőségünk ennek az oknak a korlátozására.

Vasúton...

MIT VIHETÜNK MAGUNKKAL

(Megjelent a DÉL-MAGYARORSZÁG 1984. január 5. számában)

Utazás előtt gyakran felmerülő kérdés: mit és mennyit vihetünk magunkkal úgy, hogy szabálytalanságot ne kövessünk el. Íme: egy utas legfeljebb 35 kilogramm, a gyermekjeggyel utazók 15 kilogramm súlyú olyan terjedelmű, könnyen hordozható kézipoggyászt vihetnek díjtalanul magukkal a vasúti kocsiba, amely az ülőhelyhez tartozó poggyásztartóba elhelyezhető. Együtt utazó utasok a személyenként megállapított súlyú kézipoggyászuat egybecsomagolva is bevihetik. Ülőhellyel nem rendelkező utasok kézipoggyásza sem haladhatja meg az egy ülőhelyhez tartozó poggyásztartóban elhelyezhető holmik terjedelmét és súlyát.

A kézi poggyászként bevihető könnyen hordozható tárgyak terjedelmét meghaladhatják: sífelszerelések, sporteszközök, összecukható gyermekkosci, egy tokban elhelyezhető gordonka, csomagolt sirkoszorú, 2 méternél nem hosszabb fenyőfa, díszcserje.

Élő állatot a személykocsiba bevinni általában nem szabad — de vannak kivételek. Mind a személy-, mind a gyorsvonat bármelyik kocsiján osztályán díjfizetés nélkül egy utas magával vihet: legfeljebb kettő kis énekesmadarat, vagy törpepapagájt, továbbá kisebb tartályban csalétkül szolgáló apró halakat. A személyvonat második osztályára díjfizetés nélkül bevihető korlátlan számú napocsibe kosárban, ládában, vagy más alkalmas csomagolásban 35 kilogramm súlyig úgy, hogy annak mérete az ülőhelyhez tartozó poggyásztérben elérjen.

*

(Néhány állatfajta felsorolása után a közlemény így folytatódik.)

Az utas kutyát is vihet magával, de pórázzal és szájkosárral kell

ellátni. Ezenkívül a kutya tulajdonosa köteles az állat két évnél nem régebbi kelezésű veszettség elleni oltási bizonyítványát vagy az állatorvos által lebélyegzett ebadóbefizetést igazoló szelvényt magával vinni és azt az elszámoláskor, illetve a menetjegy-ellenőrzéskor felmutatni. Háromhónaposnál fiatalabb kölyökkutya bevitelénél igazolás nem szükséges. Egy utas a személykocsiba legfeljebb kettő kutyát vihet magával. A kutya bevitelért kutyafuvardíjat kell fizetni. Nagy testű (20 kilogrammnál nehezebb) kutya csak a második osztályú személykocsi előterében szállítható.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége által kiállított tag-sági igazolvánnyal rendelkezők vezetőkutyájukat díjtalanul és elszámolás nélkül is bevihetik még a kötelező ülőhely-biztosítással közlekedő vonatokba is. Nem vihetők be viszont a terhes nők és kisgyermekkel utazók részére kijelölt fülkébe, szakaszba.

G. J.

Körkép a gyestről

(Megjelent a Nők Lapja 1984/10. számában)

Nem különösebb beszédtema manapság a gyermekgondozási segély. Természetesnek tartjuk, mint ahogyan azt is, hogy életünk változásaihoz, igényeinkhez igazodva többször módosították.

A KSH Népeségstudományi Intézete, a Magyar Nők Országos Tanácsa és a MTA Szociológiai Kutatóintézete egy nemzetközi össze-

hasonlító munka keretében ismét e témakörben vizsgálódott.

Elsősorban arra kerestek választ, milyen hatással van a család életformájára a gyés, a nők átmeneti „szerepváltozása”, milyen folyamatokat indít el vagy erősít a családok életében? Fővárosi és iparosodott nagyvárosban élő nőkkel és férfiakkal beszéltek, jártak egy nagyközségben, ahol iparral, mezőgazdasággal is foglalkoznak, és egy olyan faluban, amelyre csak a mezőgazdaság jellemző.

Sok vagy kevés a három év, ameddig az édesanya otthon maradhat gyermekével? Férfiak és nők véleménye csaknem összecseng: éppen megfelelő. Néhányan kevesebb időt is elégségesnek tartának, feltéve, ha ezzel fordított arányban növekedne a segély összege. A gyés meghosszabbításának főképp a férfiak örülnének, bár a nők 15 százaléka azt is el tudná képzelni, ha kiterjesztenék a gyerek iskolás koráig. Ami az anyagiakat illeti: az összeget mindössze 2 százalék tartja megfelelőnek. Különösen a fővárosban élők tették ezt szóvá, a mezőgazdasági településeken elfogadják, sőt nagyjából elégedettek vele.

Ennek az elégedettségnek persze nagyon is racionális okai vannak. Ahol a nő nem válogathat a munkahelyek között, ahol kilométereket kell utazni, ahol „jó fizetésnek” számít 2–3000 Ft, ott az otthonmaradással nem éri nagy kár a családot. Különösen akkor, ha dolgoznak a háztájiban a gyés ideje alatt is. A nők keresetkiesését így észre sem veszik, hiszen az így szerzett jövedelem nemegyszer meghaladja munkahelyi keresetüket. Gyakori, hogy a gyés ideje alatt építkeznek. A panasz mégis kevesebb: az anyagi boldogulás okán. S az is tény, hogy a települések jellegéből adódóan a fiatalok jobban támaszkodhatnak a közel lakó szülők, rokonok anyagi és fizikai segítségére.

A városiak éppen ellenkezőleg vélekednek. Anyagi helyzetükre a szűkösség jellemző, első gyermekük megszületésekor többnyire még

nincs önálló lakásuk, vagy éppen arra gyűjtenek. Ha pedig sikerült lakáshoz jutniuk, a törlesztésre, az alapvető tartós fogyasztási cikkek-re kell fordítaniuk jövedelmük jelentős részét. Tehát a feleség keresete rendkívül hiányzik. Takarékoskodnak az étkezésben, ruházkozásban, szórakozásban. Általában azon igyekeznek, hogy a takarékoskodást a gyerek vagy gyerekek ne érezzék. Akik hosszabb ideig maradnának otthon, akkor tennék, ha a férj keresetéből meg tudnának élni. Ez az óhaj főképp azokban a községekben fogalmazódik meg, ahol a férj, feleség egyaránt ingázik, iskolai végzettségük alacsony, a nők a munkahelyen hasonló feladatokat végeznek, mint a háztájiban, így otthon maradásuk nem jelentene számukra presztizisvesztést.

A vizsgálat idején még nem lépett életbe a módosítás, hogy a gyest a férjek is igénybe vehetik. A szociológusok meglehetősen konzervatív nézetekkel találkoztak e tekintetben, férfiak és nők egyaránt elutasították a lehetőséget — leghatározottabban a vidéki településeken. „A férfi nem alkalmas rá, többet keres, fontosabb a munkája, a társadalom nem fogadja el ebben a szerepben...”

A válaszokat itt sem pusztán egy maradi, rossz szemlélet, értetlenség motiválja. Sokkal inkább a családok megélhetése. A megkérdezettek több mint 60 százaléka különmunkával egészíti ki jövedelmét. A férj keres többet, ő jut könnyebben mászek munkához is.

A gyesen levő nők, illetve a gyerekes anyák munkavállalással kapcsolatos véleményei a szakembereket is meglepték. Szorongásukat egy bizonyos igényesség, a gyermekek sorsa, nevelése iránti felelősség táplálja. Nincs szó a munka elutasításáról, igen erőteljesen fogalmazódik meg a rövidített munkaidő iránti igény. A férfiak egy része szívesen venné, ha a nők otthon maradnának, de még a legkonzervatívabbak is feltételes módon fogalmazznak, hiszen mindent eldönt az a tény, hogy egy átlagos csa-

lád megélhetése két keresetre alapozódik. Sok konfliktust oldana meg, ha a munkaidő jobban igazodna a családi élethez, illetve a rugalmas munkaidő szélesebb körben valósulna meg.

„Otthon vannak, nem csinálnak semmit és ráadásul panaszkodnak, hogy elhanyagolják őket...” Egy időben sokat hallhattuk ezt a véleményt. Mint minden általánosítás, ez is gyanús, nézzük, most mi igaz belőle? A gyesen levő asszonyok a gyerekekkel kapcsolatos teendőikön túl, naponta átlagosan öt órát fordítanak a háztartásra. Miért ennyit?

Drágultak a félkész ételek, többbe kerülnek a szolgáltatások, szóval takarékoskodni kell. A férj segítségére olykor még a fizikai erőt igénylő tennivalóknál sem számíthatnak, nem azért, mert amaz kényúr, egyszerűen fáradt, mire este a másodállásból hazatér. A férfiak kétharmada gyest ideje alatt még kevesebbet, 13 százalékuk pedig semmit sem segít otthon. Meglepően nagy arányban foglalkoznak viszont a gyerekekkel.

Az egyenlően megosztott otthoni terhekről a gyest ideje alatt kevés szó esik, az elmondottakat figyelembe véve ezen nincs is mit csodálkozni. A kérdés csupán az, képesek-e ezen változtatni, ha a feleség újból munkába áll?

Közért, játszótér, lépcsőház — a társasági élet szinterei. Beszélgetőpartnerek: a szomszédok, ismerősök. Esténkénti vagy hétvégi látogatókat ritkán várnak, a kérdezettek csaknem feléhez egyáltalán nem jönnek vendégek. Mindezért korántsem a gyest okolható. Jóllehet kikapcsolódásra is szükség van, de ahol a kisgyerek a központ, más értékek kerülnek előtérbe. A zártabb életformát sem lehet csupán igénytelenséggel magyarázni, sokkal inkább a körülményekkel. A város másik pontján lakó szülőkkel, barátokkal, ismerősökkel nehéz összeegyeztetni a programokat, kisgyerekekkel körülményes az utazás... Gond, hogy sokuknak váratlan probléma esetén sincs kire hagyaniuk a gyereket. Igaz, ez főképp a nagyvárosban, a lakótelepen élőket érinti.

A megkérdezettek — 458 nő és 166 férfi — a gyermekgondozási segítyt vívmányként értékelik, de nem tartják mindent pótló csodaszernek, és semmiképp nem pótolja teljesen a megfelelő bölcsődei és óvodai ellátást.

A vizsgálatban részt vevő nyugati országok kutatói a gyermekgondozási segítyvel kapcsolatban különösen azt értékelték, hogy az anya munkaviszonyának folytonossága mellett maradhat otthon, és hogy a gyest szülői jogon jár.”

Kormos Valéria

RÁCZ LILLA:

VAK KÜLTÖK VERSEI

Add ide kezed...

Szeretem a hangod,
ha szelíden szól,
mint szelíd az őszi alkony,
mikor búcsúzik a naptól.

Elsuhant a langyos délután,
fényei elkoptak már,
s beburkol lassan a homály.

Halk neszszel közeledik az est,
hűvösség simogat, legyez,

s ránkborul szürke, csendes
fátyola az éjnek.

Igy szeretem a hangod,
nevem, ha halkán kimondod
s melegen betakar.

Igy kedves. S már nem
félék téltől,
sem a végtelen, örök éjtől.
Add ide kezed...

KRITIKA

Ihász Kovács Éva „VISZEM TOVÁBB” c. kötetéből

A Bornemissza János jó ízlését dicsérő halványkék borítólap belső oldalán tiszta, nyílt tekintettel néz ránk a költőnő finom vonású, tűnődő arca. Ihász Kovács Éva neve jól ismert olvasóink előtt, hiszen fellépése óta, vagyis a hatvanas évek elejétől gyakran jelennek meg egyéni hangú s mindig érdekes költeményei lapunkban. Már csak ezért is örömmel tölt el bennünket, hogy most válogatott versei eljutnak végre az olvasók széles táborához, bár ez a vékony füzet igazán csak ízelítőt adhat a gazdag terméskől.

Sorstársnőnknek ez az első kötete, s ez is saját kiadásban látott napvilágot. Ami nem jelent feltétlenül negatív minősítést, legkevésbé irodalomtörténeti szempontból. Hiszen ugyancsak saját kiadásban jelentette meg annak idején egy-egy művét —, hogy itt csak azoknak a nevére emlékszem, akiké egyhamar eszembe jut — Keats, Baudelaire, Hoffmannsthal, vagy a prózaírók közül Swift, Voltaire, Proust... Elmondhatjuk tehát, hogy ilyen tekintetben Ihász Kovács Éva felettebb jó társaságba került.

Mindazonáltal a magánkiadásnak megvan az anyagi hátrányai, s itt mindjárt felmerül a kérdés: miért kényszerült a már széles körben ismert és becsült költőnő tulajdon költségén az olvasók elé tárni első kötetét? Nem olyan nehéz a felelet, mint első pillanatban tűnik. Ihász Kovács Éva munkássága az elmúlt két évtizedet öleli át, vagyis pontosan azt a korszakot, amidőn — a nálunk már szinte szokásosan jókora késéssel — elárasztották irodalmi életünket a kései „avantgard” zavaros, szennyes hullámai. Egyszeriben divatba jött a modernnek titulált „új költészet”, s elszaporodtak a képzavarokban tobzódó versezetek, a nyers formátlanságukkal tetszelgő zagyvaságok, cinizmust és pesszimizmust árasztó értelmetlenségek a kifélcamodott ízlésű könyvgyűjtögető sznobok legnagyobb

gyönyörűségére és támogatásával. Az utóbbiaknak „hála”: jórészt ez ma is az uralkodó divat a verseskönyvek piacán. A nagy öregekhez, akik tökéletes biztonsággal énekeltek saját hangjukon, már nem érhetek föl a piszkos hullámok, mint ahogy alig érintették a negyvenes és ötvenes években indult igazi tehetségeket, akiknek már megvolt saját olvasótáboruk.

Sokkal nehezebb volt a helyzete azoknak, akik a hatvanas években tették első lépéseiket a „költői mesterség” göröngyös útjain, akiket tehát indulásuk kezdetén borított el az „új hullám” zavaros víze. Egyesek mindjárt eltűntek nyomtalanul; mások sodortatva magukat az árral, ügyesen meglovagolták a hullámokat, és látványos sikereket aratva feláldozták igazi tehetségüket és elárulták lelkük hivatását. Kevesen, nagyon kevesen voltak olyanok, akikben megvolt az erő és bátorság szembefordulni és kitartóan szembeúszni a piszkos áradattal, megőrizve így egyéniségük tisztaságát, kifejezve sajátos költői hangjukat. Ezek közé a kivételek tartozik Ihász Kovács Éva is, és ha most oldalakon át magasztalnánk, akkor sem mondhatnánk róla ennél nagyobb dicséretet.

Különös paradoxonnal állunk szemben. Amíg a folyóirat- és lapszerkesztők vidéken és a fővárosban egyaránt mindig szívesen fogadták sorstársnőnk írásait, jól tudván, hogy olvasóik igénylik az igazi költészetet, és örömmel olvassák a tiszta, világos verseket, addig a könyvkiadók illetékesei mostohán bántak vele, s elzárkóztak kötetének elfogadásától. Ez utóbbiak nyilván nem látták biztosítva az anyagi sikert, minthogy Ihász Kovács Éva költészete nem felel meg a divatos „irányzatoknak”. Alighanem súlyosan tévedtek, mert az olvasók és a verskötet-vásárlók többségét mégsem a kifélcamult ízlésű sznobok alkotják.

Bizonyítani fogja ezt a magánkiadásban megjelent kötet kedvező fogadtatása is.

★

Ihász Kovács Éva költészete a mai ember érzélemvilágát tükrözi; modern, de szerencsére nem a szó mai divatos értelmében. Modernné teszi képgazdagsága, sajátos jelzői, az oldott, laza formák iránti vonzódása.

A kis kötet mintegy 80 verset tartalmaz, 5 ciklusba foglalva. Már az ügyesen megkomponált ciklusok címe is utal a témaválasztás gazdagságára. (Vonatfüst rezedák, Ünnepre várunk, Tűzpiramis, Emlék fahasábok, Délutáni jegyzet.) S valóban szó van itt mindenről: szerelemről, örömről, bánatról, fájdalomról, gondról, életről-halálról, egy fenyegető atomháború miatt érzett szorongásról, — és a békéről.

A költőné vérbéli lírikus, s ennek megfelelően végletesen szubjektív. Számára nem tragikus élmény, hanem természetes állapot, amit Babits így fogalmazott meg: „Csak én bírok versenymnek hőse lenni, első és utolsó mindenik dalomban: a mindenséget vágyom versbe venni, de még magamnál tovább nem jutottam.” Így Ihász Kovács Éva is befelé figyel, arra, ami saját lelkében játszódik le. A mindenség ott van a lelkében. A boltenhageni kis versében szinte semmit sem tudhatunk meg a külső tájról és környezetről, de pontosan átéljük és megérezzük a költő hangulatát, s lelkének belső rezdüléseit:

„... Sok parttalan év óceánján
sodródtam ide: kiheverni
a rossz napok élet,
legalább egy-egy pillanatban
kihalászni a szépet, a jót ...”

Más tájleíró verseiben, ugyanígy a mitológia és a jelentős műveltséganyag egyes részletei csupán illusztrációként szolgálnak belső élményeihez. Mindehhez természetesen rendkívüli lírai talentum kell, hiszen a külső tájban mindig pontosan fel kell fedezni azt az elemet, amely természetes kifejezésként társulhat a belső történés értelmezéséhez.

Hangnemében feltűnő bizonyos visszafogottság, tartózkodó szemérem. Még a pátosza is szerény és fegyelmezett. Szereti a szabad versszerű laza formát, rendszerint rím nélkül. Ha rímeket használ, a sorokban — nyilván nem véletlenül — meg-megzökken a jambus és a sor végén halkán csendül az asszonánc. Emiatt bizonyos monotonia uralkodik verseiben. Mint ha fuvolaszót hallanánk, és a dallam minden esetben behízsgál. Külön és sokat kellene írunk képeiről, eredeti metafóráiról, változatos jelzőiről.

Az első ciklus címadó versének kezdő sorraiból valami fájdalmas jóvátehetlent érzünk kicsengeni; míg az utolsó sorok ezt megnyugtatóan feloldják.

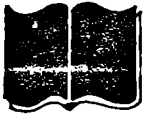
„Barátom, aki mellettem állsz
az éggel befedett pályaudvar
huzatos csarnokában, aki
lekésted — mint jómagam —
az ifjúság gyorsvonatát,
mondd, mióta vársz, mire várunk
makacsul,
a végső jelzés ideérte előtt?”

... Csak a szívhangok
félrevert csillagai, meg az emberi hűség
megfoghatatlan, türkiz gyöngyszemei
lobognak a tudat-mély égővein, s az éj
sárgaselyem-szemöldökű holdja alatt
kivirágzanak a holnap vonatfüst-rezedái.”

A szerelemről kevesen tudnak annyi újat mondani. Két rövid versét idézzük:

Aranyküzőb

A csillagokat
még meghagyta
égve
ám a kapukat sorra
bezárta,
lehullnék
szíve
aranyküzőbére
s hiába
hibába.
Hiába!”

Fiatalkori emléket idéz fel a következő vers:
utolsó sora elhal, mint egy sóhajtás, — szinte
elfoszlik, mint az emlékezés.

*Mesztegnyőről a busz
— Veled — érkezik ötkor.
Belépsz és megcsókolsz majd
mint annyi éve . . .*

*Emlékszel? Itt ez a presszó
és Mesztegnyőről a busz
annyi éve . . .*

*Még fel sem épült a világ
s már egymás lábnyomát kerestük —
minden mást félretéve,
s azt, hogy hol lesz a presszó
és Mesztegnyőről — mikor a busz . . .*
(Délutáni jegyzet)

Sokat idézhetnénk még szerelmi költészetéből,
de helyünk csak néhányra futja:

*„Pihenj Fejedelem
tűzpiramis szívemben.
Láng a halotti ruhád is . . .*
(Tűzpiramis)

*„Úgy rajzoltalak
belső egem kék-titkú
látóterére
ahogyan a vak mondja
önmagának a fényt . . .”*
(Úgy)

Az elhunyt atyai barát és tanítómester halálára íródtak ezek a megrendítő sorok:

*„Nem hishetem halálad.
Ahogyan te szerettél,
az nem szerelem volt.
— nem szerelem —
inkább a halál elleni
tiltakozás . . .”*

*„Hold öngyújtód villan — rágyújtasz:
hamutartód a Nap.*

*a Tejút cigarettád füstje csupán
mosolyogsz: — valószínű
estig elkészülsz a riporttal . . .
Aztán hazaballagsz . . .”*

(In memoriam. Cs. J. emlékének)

A halál tragikumát, egy fiatal élet elmúlását, egyszerűségét talán kevesen voltak képesek megfogalmazni olyan vigasztaló természetességgel, az élet és a halál körforgásába, a megújulás bizonyosságába vetett hittel, mint az Egyszerű lesz. c. versében, melyet a költő a fiatalon elhunyt Rác Lilla halálának évfordulójára írt:

*„A kibontott haját, a selyemszálút,
szemed fényét, csuklód melegét
nem olyan egyszerű odaadni,
amikor még nem kell a földnek.*

*Megszólitott csillagaid
nem tárgyalnak halotti ügyben,
hanem hogy gyógyulj poharadban
pezsegnek, aztán alászállnak.*

*Gyümölcse lesz megint a nyárnak,
tördelten is virágba állnak
a fák.*

*Ajándékkal a bal kezében
egyszerű lesz. A lenti dolgok
maguktól is rendben alakulnak:
föld—fűzöld—lesz, gallyá karcsúsodsz.
Szemedből megszökhet a fény,
tenyeredből kigurulhat az alma.”*

*

A gondolkodó ember felvázolja az atomháború irtózatát: Ihász Kovács Éva a lármafával szeretne mindenkit felrázni:

*„Csak alvókra, meg emberszabású
struccmadarakra vonatkozik a szó,
akik*

*fejüket homokba dugva védekeznek
tudatuk ellen, s nem fogják fel azt a
négyemillió fokos hőséget (ami akkor
keletkezik ha . . .)*

meg a lefelé egy méterre elégő
föld teóriáját sem, egyszóval arra
számítanak, hogy valami csoda folytán
ők lesznek
a kiválasztottak, akik megmaradnak
a lehető, nagy világégés után . . .”
(Csak azért mondom)

A béke és a békevágy gyakran csendül fel
verseiben:

„. . . Hinni a földbe, ahol a
búzaszem napratörése meg a
sejtjeinkből fakadó lét
növekedése a mindennapos-ünnep
mikor elülnek a zavaros-hátú vizek
csöndbe zuhannak az átkok
s eljön közénk a halk-mosolygású béke
s köztünk is marad.”
(Ünnepre várunk)

Végül szeretnénk idézni azt a verset, mely-
ben hitvallásként tesz tanúbizonyságot a va-
kokkal való együttérzéséről és sorsvállalásáról:

„Látva szomorú
pillantásokat,
értetek ágaskodtam.

Sebet ütött rajtam
a kétség.

Felvert füvektől
csatakosan,
ágaskodva
loptam le a fényt,
nektek szüreteltem
a valoknak.
Véglegesen
ez a mozdulat
jellemes engem
az időben.”

(Mozdulat)

Úgy érezzük, hogy még sok mindent elmond-
hatnánk Ihász Kovács Éva kötetéről, verseiről.
Jó lenne még sok-sok verset idézni, kiragadni
gondolatokat: de helyünk megszabott.

Végezetül szeretnénk kifejezni azt a szerény
óhajunkat, hogy egy legközelebbi alkalommal
ott olvashassuk Ihász Kovács Éva nevét is a
Braille-éremmel kitüntetettek névsorában. És
itt nemcsak Ihász Kovács Éváról van szó, ha-
nem mindazokról, akik éveken keresztül, —
néha évtizedeken keresztül — szorgalmasan s
minden hivatalos elismerés nélkül szolgálták
azt a nemes célt, hogy a vakok irodalmi igé-
nyeit nívósan kielégíthessék. Sajnos, az eddigi
névsorokat olvasva, ilyenekkel igen ritkán ta-
lálkoztunk.

Szívből kívánjuk, hogy barátunk és sors-
társnőnk, Ihász Kovács Éva jó egészségben
„vigye tovább” színes egét mindnyájunk örö-
mére és gyönyörűségére.

Szalagos szépirodalmi művek pótjegyzéke

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Ajtmatov Csingiz:	Az évszázadnál hosszabb ez a nap	1030	17
Arnaud George:	A félelem bére (újra másolás)	113	7
Babel:	Lovashadsereg	279	8
Bain Ed Mc:	Lidércnyomás	872	10
Bálint Ágnes:	Egy egér naplója	509	3
Berkési András:	Pisztrángok és nagy halak	933	18
Berkési András:	Sellő a pecsétgyűrűn (új másolás)	426	21
Berkési András:	Siratófal	227	40

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Berkesi András:	Vallomás	106	9
Bocsák Miklós	Kocsis és Czibor	415	9
Boldizsár Iván:	Don—Buda—Párizs	269	17
Brabel:	Díszgyász	1022	10
Cain Mc:	A postás mindig ketszer esenget	245	4
Diderot Denis:	Az apáca (újra olvasva)	547	7
Ehrenburg Ilja Grigorjevics:	Pipák (újra olvasva)	444	8
Falus Róbert:	A római birodalom	76	8
Fehér Klára:	Bezzeg az én időmben	1027	7
Fekete István:	Lutra	216	15
Fekete István:	Rózsakunyhó	1042	20
Gobbi Hilda:	Közben	377	14
Golding Williams:	Beavatás	355	11
Golding Williams:	A legyek ura (újra olvasva)	354	10
Gorkij Maxim:	Makra Csundra és más elbeszélések	60	5
Cörög regék		456	17
Hegedús Géza:	Korona és kard	405	6
Ibsen Henrik:	A vadkacsa, Solness építőmester	393	9
Az iszlám vallásról		246	1
Jankovich Ferenc:	A budai napkirály	352	25
Jankovich Ferenc:	A faklya kilobban	361	14
Jankovich Ferenc:	A világverő	351	19
Jékely Endre:	A vizek óriásai	248	22
Jókai Anna:	A reimsi angyal	1017	17
Krúdy Gyula:	A podolini kísértet (újra olvasva)	259	9
Krúdy Gyula:	Régi szélkakasok között	258	4
D. Major Klára:	Lángoló világ	378	7
Makkai Sándor:	Sárga vihar	178	25
Mikszáth Kálmán:	Beszterce ostroma	481	8
Mikszáth Kálmán:	Novellák	398	6
Moldova György:	Tökös-mákos rétes	439	4
Molnár Gábor:	Az Arany Góbi kőszivatagban	390	14
Móricz Zsigmond:	Barbárok	164	5
Móricz Zsigmond:	Sárarany (újra olvasva)	464	9
Móricz Zsigmond:	Uri muri (újra olvasva)	528	11
Ottlik Géza:	Iskola a határon	256	18
Rejtő Jenő:	Az ellopott futár (újra olvasva)	460	7
Rejtő Jenő:	Menni vagy meghalni	497	7
Rejtő Jenő:	Piszkos Fred	494	9
Rejtő Jenő:	Piszkos Fred, a kapitány (újra olvasva)	46	8
Remarque Erich Maria:	Éjszaka Lisszabonban	256	18
Ryan Cornelius:	Messze volt a híd	517	26
Rónay György:	Idegenben	286	13
Roth Joseph:	Radeczky-induló, Kapucinus kriptá	384	26
Sánta Ferenc:	Húsz óra (újra olvasva)	419	6

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Solohov Mihail:	Emberi sors (újra olvasva)	322	5
Somerset W. Maugham:	Novellák	102	6
Swift Jonathan:	Gulliver utazásai	170	17
Szabó Miklós:	Hellasz fénykora	59	7
Szamos Rudolf:	Kántor nyomoz	1041	17
Szépréti Lilla:	Régi és új világ	1037	11
Szilvási Lajos:	Karácsony	442	20
Szombathy Viktor:	Száll a rege várról várra	1036	17
Tamás Menyhért:	Vigyázó madár	428	4
Id. Váci Mihályné:	Legyen munkáitokon áldás	574	4
Wallace:	Ben-Hur	1052	15
Wodchov H.:	Rengeteg pénz	282	10
Zilahy Lajos:	Halálos tavasz	287	5
Zweig Stefan:	Fusché (újra olvasva)	388	11

Orsós tananyagok pótljegyzéke

	Dolgozók ált. isk. 5. oszt. történelem (Régen volt, hogy is volt?)	207	9
	Dolgozók középisk. I. oszt. Irodalom	1032	12
	Dolgozók középisk. I. oszt. Irodalmi szöveggy.	1045	9
	Dolgozók középisk. I. oszt. Magyar nyelv	1043	6
	Dolgozók középisk. I. oszt. Magyar nyelv kiegészítő	1046	4
	Dolgozók középisk. II. oszt. Magyar nyelvtan	110	5
	Dolgozók középisk. I. oszt. Történelem	1031	17
Földes Péter:	A Nagy Október (Képes történelem)	40	7
Dr. Göcsej Imre:	Földrajz gimn. II. oszt.	szám nélküli	8
Dr. Koltai—dr. Nádori:	Sportképességek fejlesztése	180	16
Kulcsár Adorján:	Szövegyűjtemény az irodalom tanuláshoz III. o. Morze iskola	425 303	11 1

Kazettás szépirodalmi művek pótljegyzéke

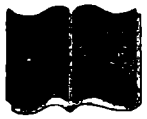
Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Ajtmatov Csingiz:	Az évszázadnál hosszabb ez a nap	481	17
Ajtmatov Csingiz:	Korai darvak	501	7
Amenda Alfred:	Eróica	672	32

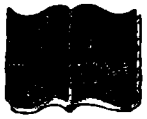
Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Asztalos István:	Író a hadak útján	545	6
Bálint Ágnes:	Egy egér naplója	646	3
Bain Ed Mc.:	Lidércnyomás	647	10
Bajomi Lázár Endre:	Montparnasse	579	14
Bajomi Lázár Endre:	Párizs nem ereszt el	673	17
Balassa—Gál:	Operák könyve I. kötet	516	16
Balassa—Gál:	Operák könyve II. kötet	514	28
Benedek István:	Aranyketrec	708	24
Benjamy Sándor:	Állampolgár voltam Közép-Európában	547	6
Berkesi András:	Siratófal	665	40
Berkesi András:	Vallomás	671	9
Berta Bulcsu:	Tűzgömbök	702	8
Dr. Besnyő Miklós:	Történetek a középkorról	685	12
Boccacció:	Dekameron	624	36
Bocsák Miklós:	Kocsis és Czibor	643	9
Bodor Pál:	Svejci villa	515	22
Boldizsár Iván:	Don—Buda—Párizs	498	17
Bronte Charlotte:	Jane Eyre	606	23
Böll Henrich:	Csoportkép hölgyel	707	21
Böll Henrich:	Katharine Blum élete	529	4
Burrougs:	Tarzan	641	14
Cain Mc.:	A postás mindig kétszer csenget	681	4
Ceram:	A régészet regénye	625	16
Czifferszky István:	Ördögyürü	657	10
Csokonai Vitéz Mihály:	Dorottya	691	4
Dell. E. T.:	Peggy küldetése	716	10
Diderot Denis:	Az apáca	547	7
Ditfurt Hoimar:	A világegyetem gyermekei	610	9
Dosztojevszkij:	Karamazov testvérek	626	31
Döblin Alfred:	Berlin Alexander platz	611	23
Bümmerth Dezső:	Az Árpádok nyomában	389	23
Ehrenburg Ilja:	13 pipa története	656	8
Erhardt Ludwich:	Brahms élete	504	16
Eösze László:	Kodály életének kronikája	480	15
Fehér Klára:	Bezzeg az én időmben	578	7
Fehér K.—Nemes L.:	Hozzál nekem kengurut	590	12
Fekete István:	Búcsú	695	7
Fekete István:	Hajnal Badányban	596	10
Fekete István:	Lutra	692	15
Fekete István:	Rózsakunyhó	525	20
Gandhi Indira:	Az én igazságom	719	10
Gárdonyi Géza:	Ábel és Eszter	704	7
Gárdonyi Géza:	Egri csillagok	715	26
Du Gard Martin Rogert:	Egy lélek története	527	15
Du Gard Martin Rogert:	A Thibault család	592	98

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Gecse Guszláv:	Bibliai történetek	524	22
Gerencsér Miklós:	Így élt Táncsics Mihály	619	4
Gion Nándor:	A latroknak is játszott	533	19
Gobbi Hilda:	Közben	635	14
Golding William:	Beavatás	684	11
Golding William:	A legyek ura	683	10
Gorkij Maxim:	Az Anya	701	12
Gorkij Maxim:	Makra Csudra és más elbeszélések	663	5
Görög regék		660	17
Graves Robert:	Aranygyapú	666	25
Halász Zoltán:	A kancellár esténként a császárral teázik	582	17
Harsányi Zsolt:	Magyar rapszódia	581	51
Hamsun Knut:	Éhség	589	9
Hawthorne Nathaniel:	A skarlátbetű	599	10
Hegedűs Géza:	Az életművész hagyatéka	605	9
Hegedűs Géza:	Előszó a hősköteményhez	693	10
Hegedűs Géza:	Így élt Dozsa György	615	3
Hegedűs Géza:	Korona és kard	637	6
Hemingway E. M.:	Halál délután	591	11
Hemingway E. M.:	Az öreg halász és a tenger	535	4
Hull E. M.:	A sejk fiai	721	10
Ibsen:	Vadkacsa; Solmess építőmester	680	9
Illyés Gyula:	Petőfi	576	20
Illyés Gyula:	Puszták népe	575	10
Illyés Gyula:	77 magyar népmese	500	22
Jankovich Ferenc:	A budai napkirály	508	25
Jankovich Ferenc:	A fáklya kilobban	510	14
Jankovich Ferenc:	A világverő	506	19
Jékely Endre:	A vizek óriásai	586	22
Jókai Anna:	A reimsi angyal	714	12
Jókai Mór:	Az arany ember	490	25
Jókai Mór:	Névtelen vár	536	22
Dr. Kárpáthi György:	Medencék, gölok, pofonok	549	15
	Kegyetlen szerelem (szovjet elbeszélések)	531	38
Kertész Magda:	Szüfrazsettek	713	6
Kobo Abe:	A dobozember	482	7
Kodolányi János:	Boldog Margit	497	21
Koroknay Iván:	Így élt Lenin	621	5
Kosztolányi Dezső:	Novellák I. kötet	598	18
Kosztolányi Dezső:	Novellák II. kötet	603	10
Kosztolányi Dezső:	Novellák III. kötet	661	16
Kunc Aladár:	Fekete kolostor	622	24
Latinovits Zoltán:	Ködszürkáló	705	9
Lawrence David Herbert:	Lady Chatterly szeretője	620	11
Lengyel József:	Igéző	588	3

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Lengyel József:	Válogatott novellák	587	11
Lux Elvira:	Női szerepek a szexuálpszichológus szemével	544	14
Magyar költészet		594	10
Makkai Sándor:	Holttenger	697	18
Makkai Sándor:	Ördögszekér	483	16
Malamud Bernard:	A beszélő ló	583	6
Malamud Bernard:	Új élet	632	16
Mann Thomas:	A Buddenboock ház	718	30
Mann Thomas:	Márió és a varázsló	659	3
Mann Thomas:	Varázshegy	493	52
Maugham Sommerset:	Novellák	668	6
Menuhin Yehudin:	Az ember zenéje	670	14
Merle Robert:	Állati elmék	539	17
Merle Robert:	Francia historia	593	18
Mikszáth Kálmán:	Beszterce ostroma	658	8
Mikszáth Kálmán:	Novellák	648	6
Milne:	Micimackó	722	9
Miskolczi Miklós:	Színlelni boldog szeretőt	662	6
Moldova György:	Malom a pokolban; Változások őrei	503	17
Moldova György:	Tökös-mákos rétes	511	4
Moldova György:	A törvény szolgája	532	4
Molnár Ferenc:	A Pál utcai fiúk	633	6
Molnár Gábor:	Az Arany Góbi kősvatagban	636	14
Móra Ferenc:	Tápéi furfangosok	537	32
Moravia Alberto:	Egy asszony meg a lánya	539	17
Móricz Zsigmond:	Árvácska	649	5
Móricz Zsigmond:	Barbárok	655	5
Nemeskürthy István:	Akik érted haltak szent világszabadság	512	17
Német mesék		518	5
Niederhauser Emil:	Így élt Nagy Péter	616	4
Ottlik Géza:	Iskola a határon	492	18
Queros:	Amaró atya bűne	608	14
Passuth László:	Sárkányfog	627	26
Pilinszky János:	Beszélgetések Sheryl Sattonnal	651	4
Ransome Arthur:	Fecskék és Fruskák	698	10
Ransome Arthur:	Fecskevölgy	711	12
Ransome Arthur:	Galambposta	699	14
Ránki György:	II. világháború	710	32
Rejtő Jenő:	Az ellopott futár	521	7
Rejtő Jenő:	Menni vagy meghalni	526	7
Rejtő Jenő:	Piszkos Fred	546	8
Rejtő Jenő:	Piszkos Fred közbelép	543	9
Remarque:	Éjszaka Lisszabonban	645	10
Remarque:	Szerelem és a halál órája	630	15
Remarque:	Reneszánsz XVII—XVIII. sz.-ban	585	21

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Rijan Cornelius:	Messze volt a híd	607	26
A római birodalom		667	8
Római regék és mondák		623	11
Romhányi József:	Mézga Aladár	528	7
Rónay György:	Esti gyors	584	15
Rónay György:	Idegenben	494	13
Rónaszeghy Miklós:	Így élt Marco Polo	618	4
Roth Joseph:	Radeczky-induló; Kapucinus kriptá	676	25
Semprun J.:	A nagy utazás	629	10
Shaw Irving:	Oroszlánkölykök	706	40
Simenon:	A titokzatos lány	601	6
Solohov:	Emberi sors	679	5
Sötér István:	Bűnbeesés	451	26
Surányi Miklós:	Egyedül vagyunk	617	48
Steinbeck:	Érik a gyümölcs	530	25
G. Szabó Judit:	Hárman a szekrény tetején	690	5
Szabó Miklós:	Erdélytől Floridáig	694	15
Szabó Miklós:	Hellasz fénykora	664	7
Szabó Pál:	Isten malmái	502	20
Szentgyörgyi Albert:	Egy biológus gondolatai	484	5
Szentmihályi Szabó Péter:	A látó és a vak	534	12
Széchenyi Zsigmond:	Ünnepnapok	712	20
Szilvási Lajos:	Karácsony	522	20
Szilvási Lajos:	Szökőév	580	17
Szimonov:	Élők és holtak	613	24
Szimonov:	Nem születünk katonának	612	33
	Az utolsó nyár	614	19
Tamás Menyhért:	Vigyázó madár	505	4
Tolkin J. R. R.:	A gyűrűk ura II. kötet	513	21
Tolkin J. R. R.:	A gyűrűk ura III. kötet	540	18
Travers:	Csudálatos Mary kinyitja az ajtót	650	7
Vallace Levis:	Ben-Hur	520	15
Id. Váci Mihályné:	Legyen munkáitokon áldás	652	4
Vámos Magda:	Így élt Darwin	653	4
Végh György:	1 kutya, 2 cica	709	3
Villamont Viviane:	Kisdarázs	519	12
Wells H. G.:	A vakok országa	687	15
Werfel:	A Musza dag 40 napja	600	48
Wodehaure P. G.:	Rengeteg pénz	489	10
Zilahy Lajos:	Ezüst szárnyú szélmalom	597	6
Zilahy Lajos:	Halálos tavasz	595	5
Zweig Stefan:	Csillagórák	696	6
Zsigrai Júlia:	A Sugár úti palota	700	29

Kazettás eszperantó anyagok pótjegyzéke

Író neve:	Mű címe:	Mű szám:	Kazetta szám:
Brüggeman:	Mitológia	523	6
Dorosmai Johano:	Fabeloj	496	1
Kalocsai:	Versek, elbeszélések	609	14
Niemojenski:	Legendoj	539	9
Sekelij Tibor:	Tempestosuper Akonkagra	542	12
Tóth Endre—Heltai Jenő:	Novellák	548	10

Kazettás tananyagok pótjegyzéke

Benjamin Spock:	Tinédzserek könyve	602	7
Dr. Bíró Tibor:	Funkciós anatómia	507	12
Dolgozók ált. isk. 5—6. oszt. Anyanyelv		709	8
Dolgozók ált. isk. 7. oszt. Irodalmi olvasókönyv		628	3
Dolgozók középisk. I. oszt. Biológia		495	6
Dolgozók középisk. I. oszt. Irodalmi szöveggyűjt.		491	9
Dolgozók középisk. II. oszt. Irodalmi szöveggyűjt.		688	5
Dolgozók középisk. I. oszt. Magyar nyelv kiegészítő		689	4
Dolgozók középisk. II. oszt. Magyar nyelv kiegészítő		677	5
Dolgozók középisk. Szöveggyűjt. irodalomtanuláshoz		669	11
Filla István:	Régen volt, hogy is volt?	675	9
Dr. Göcsej Imre:	Földrajz gimn. II. oszt.	686	8
Magyar és nemzetközi munkásmozgalom története		644	36
Munkavédelmi szabályzat		509	6
Német—magyar szótár		577	6
Német társalgási zsebkönyv		296	9
Orosz nyelv gimn. IV. oszt.		678	8
Vizsgakövetelmények a vakvezető kutyák részére		634	1
A zsidó, a református és az iszlám vallásról		631	3

Kazettás MRT anyagok pótjegyzéke

Magyar irodalmi arcképcsarnok Berzsenyi Dániel		5034	2
Magyar irodalmi arcképcsarnok Vajda János		5033	2
Jókai Mór élete és kora		5037	4
Kalevala		5002	2

KISS JÁNOS

Néhány szó a növényvédőszerokről

A kemizáció az emberiség történetében már évszázadokkal ezelőtt jelentkezett, azonban mind a mérgező hatás, mind pedig az elterjedtség szempontjából ugrásszerű

fejlődés az utóbbi két évtizedben következett be hazánkban.

A tudományos-technikai forradalom a mezőgazdaságban is óriási változásokat hozott, a mezőgazda-

sági termelést megsokszorozta, de mind jobban oda kell figyelni a vegyszeres növényvédelem veszélyeire.

A mezőgazdaság kemizálása nél-

kül a mai terméseredmények elképzelhetetlenek lennének. A kemizálás egyik közvetett kára éppen az, ha túlértékelve a veszélyforrásokat, ezzel óhatatlanul is a vegyszeres növényvédelem ellen hangolják az érdekelteket. Nemcsak a férges gyümölcs fogyasztása lehet veszélytelen, hanem a vegyszerrel védett is az, ha szakszerűen, az előírások megtartásával használják a vegyi anyagokat és fogyasztják el a mezőgazdasági termékeket.

Nem tagadható azonban, hogy a kemizációnak veszélyei is vannak, és ezek a veszélyek a gondatlan emberek közül minden évben áldozatokat szednek. Még jó, ha kisebb-nagyobb mérgezéssel „ússzák meg” a védő- és óvrendszabályok áthágását, mert — sajnos — nem egy esetben halálos baleset történik.

Több generációra hathat

A kemizálás kibővítette a vegyi anyagokról, az azok okozta károsodásról vallott korábbi ismereteinket. Nemcsak heveny és idült mérgezés következhet be; előtérbe került a teratogén hatás. Az úgynevezett mutagenézis több generációra kiható, a gének öröklődését meghatározó, gyakran káros tényező.

Úgy kell a mezőgazdaság kemizációja során eljárunk, hogy a maximális eredményt a lehető legkevesebb károsodás árán érjük el. Ebben igen jelentős szerepe van annak, hogy ezekkel a vegyszerekkel dolgozók — és nem utolsósorban a munkát irányítók tudják: milyen lehetséges veszélyforrást jelentenek ezek a vegyi anyagok.

Az idült növényvédőszer-mérgezés akkor került az előtérbe, amikor még a — ma talán „hagyományos” jelzővel illelhető — DDT jellegű vegyületeket használták. Ez a vegyület annyira ártalmatlannak tűnt emberre és a melegvérű állatokra, hogy gyógyszeres hintőporként is alkalmazták. Csak hosszas vizsgálatok derítették ki, hogy mivel e vegyület csak igen lassan bomlik el, fokozatosan, de egyre növekvő mértékben telítődik az

ember ezzel a rovarirtóval. Különösen a zsírszövetekben volt kimutatható jelentős felhalmozódás.

Így került sor arra, hogy — jóval több mint egy évtizede — korlátozzák, majd végleg betiltották hazánkban a DDT-alapú növényvédő és rovarirtó szerek használatát, árusítását.

A szakemberek olyan növényvédelmi rendszert dolgoztak ki, amelyben a vegyszer a felhasználás után viszonylag rövid idő alatt önmagától is elbomlik, hatástalanná válik. Ezeknek az úgynevezett szerves foszforsav észtereknek a származékai tehát nem halmozódnak fel. Van azonban egy nagy hátrányuk: a felhasználás (tárolás, előkészítés stb.) során igen súlyos mérgezést okozhatnak, ha az ember szervezetébe jutnak.

Beltartani a várakozási időt!

Még gondos, körültekintő előkészítés mellett is számolni kell a veszély lehetőségeivel. Így például a váratlanul megforduló szélirány miatt a permetező ember belélegzi a mérget. Ha a permetlé a ruházatra ömlik (mert nem használták az előírt védőruhát, kesztyűt), a mérgező a bőrön át is felszívódhat. A permet kerülhet a kötőhártyára is: ilyenkor szemészeti tünetek jelentkeznek. 9 munkahelyen történt étkezés, dohányzás alkalmával is mérgeződhet a dolgozó.

A dolgozót és a fogyasztót egyaránt megmérgezheti a vegyszer, ha az előírt várakozási időt — ami alatt a szer elbomlik — nem tartják be. Ez az idő vegyszerenként némileg el-eltérő; a sima héjú gyümölcsökön a permetezés után 2–3 hét, de az őszibarack egy hónapig is megőrzi mérgező tulajdonságát.

A mérgezést nem mindig veszik észre; ha a tünetek nem jellegzetesek, előfordulhat, hogy a folyamatos mérgezésnek kitett személy hirtelen meghal. Ennek megelőzésére szűrővizsgálatokat végeznek. Az orvos — egyes településeken a gyógyszerész — a vizsgálatra átvett vérmintából pontosan meg tudja állapítani, megtámadta-e, és ha igen, milyen mértékben a mérge-

zésnek kitett személyt a szerves foszforsav-észter. Amennyiben idejében felderítik a bajt, úgy a más munkahelyre áthelyezett dolgozó (ahol mérgező anyagnak nincs kitéve) néhány hét vagy hónap alatt rendbe jön.

Ne menjünk el közömbösen a magunk vagy vegyszerrel dolgozó munkatársunk panaszai mellett! A szem könnyezése, a fejfájás, a szédülés, a látás zavarai, a verejtékezés, a hányinger, a hányás, a hasmenés mind egy-egy bevezető tünete lehet a növényvédőszer-mérgezésnek. A biztos jel: a szem pupillájának túhegynyire történő beszűkülése. A mérgezésnek ebben a stádiumában a verejtékezés, sápadt arcú mérgezettnél vissza nem tartható széklet- és vizeletürítés léphet fel. A megfelelő segítség hiányában légzési nehézségek, légzésbénulás és keringési elégtelenség következtében bekövetkezik a halál.

Mit tehet a nem szakember elsősegélynyújtó, amíg az orvos (a mentő) megérkezik? Meg kell szüntetni a további vegyszerhatást: a méreggel átitatott ruházatot le kell venni, a bőrt szappanos vízzel kell lemosni, a szem kötőhártyáját 2 százalékos szódabikarbónás vízzel jól ki kell öblíteni. Ha a beteg lenyelte a mérget, de nem eszméletlen, meg kell hánytatni. Erre például a langyos szappanos víz is alkalmas. Vigyázzunk: a mérgezetthez csak vízhatlan kesztyűvel nyúljunk! Ha szájból szájba mesterséges lélegeztetést kell alkalmazni, ezt csak akkor tehetjük meg, ha biztos, hogy nem száján át történik a mérgezés, különben mérgezést szenvedhet az elsősegélynyújtó is!

Az életmentő Atropin

Ha biztos, hogy szerves foszforsav-észterrel történt a mérgezés, az Atropin nevű gyógyszer nagy adagja életmentő. Ilyenkor a szokásos — gyógyászati — adag 6–8–10-szeresét adják; súlyos mérgezésnél ennél is többet.

1982. decemberében a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter új rendelettel egészítette ki — és szigorította meg — a növényvédelem-

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak – magnóról

Írtam a magnetofonok szerkezeti megoldásairól és így a legutolsó részletezett téma a szalag sebességét meghatározó motor volt. Ennek kapcsán a néhány utolsó írás az érdekesség kedvéért is különleges célú magnetofonok különleges megoldásairól szól; így a szalagok vágásához való montírozó magnóról és az úgynevezett diktafonról, amely a rögzített beszéd esetleg gyorsított visszajátszására szolgál. A szalag pontos és stabil sebessége felvételkor alapvető követelmény. A hiba feltűnően hallható és élvezhetlenné teszi a magnózást, különösen, ha zenét hallgatunk. Az ismertetett megoldások között a szélsőséges pontosságot és stabilitást kívánó stúdiomagnetofonok is szóba kerültek, de a közhasználatú készülékek is. Ezek közül az igényesebbek több motor beépítésével különböztetik el a tekerceselést és a felvételi-lejátszási sebesség meghatározásának feladatait és ezek általában hálózati feszültséggel működnek, tehát nem telepes, hordozható

készülékek. Mivel általában a legtöbb áramot a motor igényli, így ez meríti ki leginkább az akkumulátort vagy a telepet. Ezért a hordozható készülékek ritkán készülnek több motorral. A gyakorlat mutatja is, hogy a hordozható magnetofonok hibáinak jó része a motor elhasználódásából és a szalagmozgató mechanizmus elromlásából származik, mert az alkalmazott egy motoros mechanika a több feladatot egyszerre ellátni kénytelen motort nagyon igénybe veszi, és hogy ez a motor a tekerceselést és csévélest is megoldja, bonyolult, tehát könnyen elromló mechanizmus alkalmazását igényli. Fokozottan jelentkezik ez a hordozható kazettás készülékeknél, ahol ezen gondok melle még az is társul, hogy mindennek a lehető legkisebbnek kell lennie. Ha a telep vagy akkumulátor el kezd kimerülni, a motor nem kapja meg tőle a helyes működéshez szükséges áramot, egyre jobban lassul. Ennek elkerülésére huzamosabb ideig tartó felvételhez

több készlet cseretelepet kell magunkkal vinnünk, és gondosan ügyelnünk, hogy idejében cseréljünk, ami nem mindig akkor esedékes, amikor a rögzíteni kívánt anyag tartalma leállást, szünetet enged meg. Szintén az érdekesség kedvéért itt említendő meg a tranzistoros magnók korszakának elejéről származó riporter magnó-megoldás. Ennek erősítői viszonylag kistogyasztású, tranzistoros kivitelűek, a motorja viszont felhúzható, rugós. Abban az időben élt a felhúzható gramfonokban alkalmazott igen jó, stabil működésű rugós motorok készítésének gyakorlata, tehát a szalagtovábbítás meglepően jó volt. Hosszabb felvétel esetén időnként fel kellett húzni. A telepek csak az erősítőket táplálták, így lassabban merültek ki. A megoldás így elmondva naívnak, megmosolyogni valónak tűnik, pedig a készülék igen jó mechanikus és elektromos adatokkal rendelkezett.

(Folytatjuk)

Törődjünk többet egészségünkkel

ről szóló korábbi jogszabályokat. E jogszabály már részletesen intézkedik a közérdekű — kötelező — védekezés elrendelésének módjáról. Megszigorította a növényvédőszer forgalomba hozatala előtti hatósági vizsgálatokat, az engedélyezés feltételeit. Ennek során minősül a készítmény közegészségügyi, valamint a hasznos, élő szervezetekre gyakorolt hatása szempontjából az alábbiak szerint:

„kifejezetten veszélyes”

„közepesen veszélyes”

„mérsékeltlen veszélyes” vagy

„gyakorlatilag nem veszélyes” kategóriába.

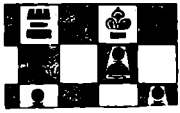
Előírja a rendelet azt is, hogy növényvédőszer csak eredeti, zárt csomagolásban hozható forgalomba;

méreg jelzésű anyag esetén a csomagolás minden oldalán, el nem távolítható módon, feltűnően látható halálfej és „Vigyázat! Méreg!” felirat legyen. A címkén feltüntetendő számos adat közül kiemelten fontos a fogyasztásra vonatkozó várakozási idő; a környezetvédelmi, tűzvédelmi, tárolási és hulladékkezelési előírás. (Kis egységű csomagoknál egyes adatok a mellékelt használati utasításban szerepelhetnek.) Egyéni felhasználók részére egyes „méreg” és „erős méreg” jelzésű növényvédőszeret csak személyi igazolvány bemutatása mellett szabad kiadni, erről nyilvántartás is készül.

A jogszabályok, az óvórendszabályok életünket, egészségünket védik. Tartsuk be őket!

Hirdetés

10 évesnél nem régebbi televíziókészülékhez készséggel vállalom kengyeles, vagyis mindkét fület takaró fejhallgató készítését, a tisztelt megrendelő által kívánt hosszúságú csatlakozó zsinórral. Cím: Bori, János, Budapest XIII., Gyöngyösi út 18, Telefon: 406-177.

DÉNES JÓZSEF

Sakkhíradó

1983. október 31. és december 16. között bonyolította le a Wesselényi Sportkör sakkszaksztálya a házi bajnokság döntőjét, 12 résztvevővel, mely a következő végeredményt hozta:

1. Rév Miklós	9 pont
2. Dénes József	8 pont
3.—4.—5. Auffenberg Emil	7 pont
Erős Pál	7 pont
Nemes György	7 pont
6. Voján István	6 pont
7. Lévai József	5,5 pont
8. Horváth József	5 pont
9.—10. Hosszú Vilmos	3,5 pont

Battyányi Béla	3,5 pont
11. Molnár István	2,5 pont
12. Dr. Krabót György	2 pont

Elkezdődtek az 1984. évi csapatbajnoki küzdelmek. A múlt évihez hasonlóan, ebben az évben is három csapatot indít a szakosztály. Első csapatunk a Budapest II. osztályú, második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú, harmadik csapatunk az V. kerületi ún. Hétköznap Bajnokság I. osztályú csoportjában vesz részt.

Első csapatunk eddigi eredményei:

Első forduló 1984. február 5., Vakok I.—Csepel Autó: 9:5:2,5. Kitűnően sikerült rait! Győztek: Erős, Nemes, Dénes, Auffenberg, Battyányi, Voján, Lévai, Hajdú, Molnár; döntetlen: Rév; vesztek: Hosszú, Horváth.

Második forduló február 19., Vakok I.—Magyar Pamut: 9:3. Kitűnő folytatás! Győztek: Nemes, Kovács, Battyányi, Voján, Lévai, Hajdú, Horváth; döntetlen érték el: Erős, Rév, Dénes, Auffenberg; veszített: Hosszú.

Harmadik forduló március 4., Vakok I.—MAFC: 6:6 pont. Győztek: Nemes, Kovács, Hajdú; döntetlenül végeztek: Erős, Rév, Auffenberg, Lévai, Hosszú, Horváth;

vesztettek: Dénes, Battyányi, Voján. Papírforma szerinti eredmény.

Negyedik forduló március 18., Vakok I.—Csepeli Tanács: 4:8.

Szintén azt kell mondani, hogy papírforma szerinti eredmény, tisztes helytállással. A bajnokaspiráns csapat mesterekkel és mesterjelöltekkel állt ki. Győztek: Battyányi, Hajdú; döntetlen érték el: Nemes, Auffenberg, Voján, Hosszú; vereséget szenvedtek: Erős, Rév, Kovács, Dénes, Lévai, Horváth.

DR. SCHIFF ERVIN

Vidám sarok

Automatizálás

Manapság mindent automatizálnak, még a hajnyírást is. Az automatizált fodrászműhely tulajdonosa dicsekszik is új hajnyíró automatajával egy kollégájának.

— A vendég csak beteszi a fejét a gépbe és máris működni kezdenek az automata ollók. Gyönyörűen végzik munkáikat.

— Nem értem — mondja a másik. — Hiszen minden ember feje más méretű, más formájú!

— Csak előtte... barátom... csak előtte...

*

Bizonyíték

Dühös vendég hívja a pincért:

— Főúr! Nézze meg ezt a pohártort. Egy ősz hajszál úszik benne.

A pincér gondosan megvizsgálja és helyesel:

— Igen. Jól látja a kedves vendég. Ez is bizonyítja, hogy a mi vendéglőnkben csak óbort szolgálunk fel.

Második csapatunk eddigi eredményei még a múlt éviéknél is gyengébbek. Az első fordulóban a Terézvárosi IKV-től 8:4-re kapott ki. A második fordulóban szabadnapos volt. A harmadik fordulóban a Sajtó II.-től 9:3-ra, a negyedik fordulóban a Művész II.-től katasztrofális 11,5:0,5-re, az ötödik fordulóban a Elektronika csapatától 6,5:5,5 arányban kapott ki.

Harmadik csapatunk sem ott folytatta, ahol 1983 végén abbahagyta. Vagy az ellenfelek erősítettek? Az első fordulóban a Vízügy II.-től 5,5:2,5-re, a második fordulóban a Mélyéptertől 5:3-ra, a harmadik fordulóban az ÉVM I.-től 5,5:2,5 arányban kapott ki.

Újgazdag a képkereskedőnél

Mostanában divat régi festményeket gyűjteni. Dehát nem mindenki loopathat magának. Ezért az újgazdag a képkereskedésbe megy, hogy régi képeket vásároljon magának.

— Én egy Munkácsyt szeretnék — mondja az eladónak, akinek a szeme sem rebben, amikor válaszol:

— Igen uram. Azonnal hozom, csak még nem száradt meg teljesen rajta a festék.

*

Valami más

A televízió váratlanul elromlik és ez teljesen felborítja a család esti programját. A gyerekeket már lefektették, de mind a férj, mind a feleség céltalanul és dologtalanul ödöng a lakásban. Végre nagy bosszúsán megszólal a férj:

— Nem igaz, hogy csak a televízió létezik. Igazán csinálhatnánk már valami mást!

— Jó — egyezik bele azonnal a feleség —, tudsz olvasni?

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Hogyan tovább

Már évek óta szokás, hogy a Vakok Általános Iskolájának nyolcadik osztályosai a tanév kezdetétől számlálják a napokat. Ahogy csökken a szám, úgy növekszik az izgalom, vajon hová és hogyan tovább?

Márciusra már mindenkiben kialakul az elképzelés, és az első jelentkezések is elmennek, de a döntésről szóló válaszokra még várni kell.

Nézzük meg, mit mutat a jelenlegi kép.

Iskolánkban 1984 júniusában összesen 23 tanuló fejezi be tanulmányait. A VIII/A. osztályba 8 leány jár. Közülük négyen készülnek nappali tagozatra — gimnáziumba. Ondrik Mária, Palásti Bea és Rácz Éva a fővárosban, Varga Lidikó pedig a család közelségében, Kisvárdán szeretne tovább tanulni. Három kislány jelentkezik gyógymasszörképző tanfolyamra: Balácsi Hilda, Bánsági Viki és Csizmazia Etelka. Hayser Katinak a Ganz Villamossági Művek rajztárában biztosítanak munkalehetőséget, műszaki rajzokat kell rendeznie. A kislány elég jó látásmaradvánnyal rendelkezik.

A VIII/B. osztályban kettő lány és hét fiú tanul.

Közülük csak Páll Erika készül nappali tagozaton gimnáziumba. Bábel László, Farkas Feri és Nagy István munka mellett kívánja tovább folytatni tanulmányait. Farkas Feri és Nagy István hangolással szeretné megkeresni a kenyerét. Reméljük, hogy a jelenlegi szorgalmuk nem lankad, s akkor sikerül az érettségiig is eljutniuk, ami hangolás mellett nem lesz könnyű feladat. Bábel László, Molnár Imre

és Némegy Gyuszi telefonkezelő szeretne lenni, ez talán a legdivatosabb munkakör a vak fiatalok körében. Gecse Tamás és Póta Melinda hazaköltözik, ugyanis ígéretet kaptak, hogy otthon gépiróként dolgozhatnak valamelyik hivatalban. Jó lenne, ha a tervük valóra válna, és a két fiatal megállná a helyét. Kerbel Tamás gyógymasszörnek készül. Reméljük, majd ő is folytatja gimnáziumban tanulmányait, hisz jóképességű gyerek. A többi tanuló kisegítő tagozaton végez. Részükre a Fővárosi Kefe-

és Seprűgyártó Vállalat biztosít munkalehetőséget.

Az intézet tantestülete sok segítséget nyújt a pályaválasztó fiataloknak. Például: matematikából, magyarból és orosz nyelvből középiskolára előkészítő tanfolyamokat vezetünk. Ezzel is elősegítjük a zökkenőmentes beilleszkedést a gimnáziumokba. A munkába helyezésnél mindig sok segítséget kapunk a vakok szövetségétől és a SZIK-től. Továbbra is kérjük támogatásukat. A végzős tanulóknak pedig sok sikert kívánunk.

Az évszázad vicce

— Tudod már az évszázad legjobb viccét?

— Nem.

— Kár!

— Miért?

— Mert akkor elmondhatnád nekem.

*

A házfeladat

— Mi ez a nagy üvöltözés?

— A, semmi! — válaszolja a kérdező, egy tizenkétéves fiúcska. — Csak a nagypapa próbálja apának magvarázni a házfeladatomat.

*

Viszonosság

Könnyekben úszó kislány áll a tanító előtt és hallgatja a letolást:

— Rendetlen vagy és szófogadatlán. Egyáltalán nem tetszik, ahogy te viselkedsz. Megyek majd hozzátok és elmondom a szüleidnek!

Erre már a kislányból is kitor a keserűség:

— Nekem sem tetszik, ahogy a tanító bácsi viselkedik. Mégsem rohanok rögtön a szüleihez!

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

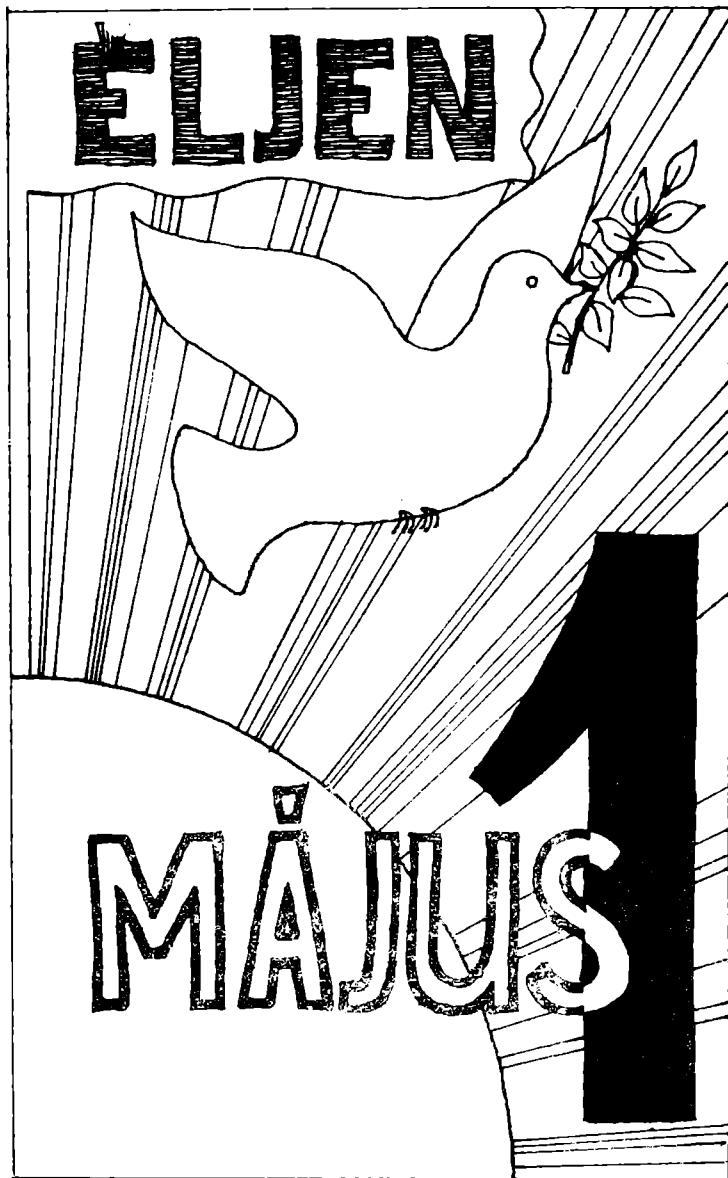
Kiss Mihály: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Dr. Jáksó László:	KÖSZÖNTJÜK KONSZTANTYIN CSERNYENKO ELVTÁRSAT	1
Lak István:	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	2
Fórizs László:	SZOLNOK MEGYEI HÍREK	3
Fügedi Imre:	EDŐSEBBEK HULLÁMHOSSZÁN	3
Bartha Zsuzsanna:	ELMÚLT EGY ÉV...	4
Csik Lajos:	TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL	4
Suti Lajos:	EGÉSZSÉGÜGYI KLUB NYÍLT MAKÓN	4
Dr. Bódi István:	BÜCSÜZUNK SEZEMREDI ISTVÁN ELVTÁRSTÓL	5
Szonáa Klára:	MŰSORCSOKOR DEBRECENBEN	6
Hubay Bertalan:	EMLÉKEZÉS FEHÉR GYULÁRA	7
Lak István:	BÜCSÜ IMREH EMÍLIÁTÓL LÁTOD...	7 8
Szűcs Róbert:	ZÁRVA MARADT AJTÓK VASÚTON...	9 10
Kormos Valéria:	KÖRKÉP A GYESRŐL	10
Rácz Lilla:	ADD IDE KEZED...	11
Pétersz László—Ráczné	KRITIKA	12
	SZALAGOS SZÉPIRODALMI MŰVEK PÓTJEGYZÉKE	15
	KAZETTÁS SZÉPIRODALMI MŰVEK PÓTJEGYZÉKE	17
	ORSÓS TANANYAGOK PÓTJEGYZÉKE	17
	KAZETTÁS ESZPERANTÓ ANYAGOK PÓTJEGYZÉKE	21
	KAZETTÁS TANANYAGOK PÓTJEGYZÉKE	22
	KAZETTÁS MRT ANYAGOK PÓTJEGYZÉKE	22
Kiss János:	NÉHÁNY SZÓ A NÖVÉNYVÉDŐSZEREKRŐL	22
Bacsik László:	MAGNOSOKNAK — MAGNÓRÓL HIRDETÉS	24 24
Dénes József:	SAKKHÍRADÓ	25
Dr. Schiff Ervin:	VIDÁM SAROK	25
Kuminka Györgyné:	HOGYAN TOVÁBB	26

HENTSCHEL. 1984. IV. 9.

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LEVAI ATTILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

40 3562 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

0209-6765

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

